היינטיגער נומער האלט 8 זייטען.

№ 95 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאַגעבלאַט

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57, פון אַדמיניסטראַציע 47. | זונטאג, י"א ניסן תרפ"ט. | 21 kwietnia 1929 r. | 22=טער יאהרגאַנג.

גרויסע יום-טוב-פּרעמיע

פאַר די לעזער פון „לאָדזער טאַגעבלאַט"

לכבוד פסח האבען מיר צוגעגרייט אַן איבעראַשענדע פּרעמיע פאַר אונזערע לעזער. א פּרעמיע, וואס יעדער יוד וועט זיכער אויפנעהמען מיט אמת'ע פרענוניגען און אויפריכטיגער צופרידענהייט. דאס זענען צוויי וואונדערבאַרע ווערק, וואס ווערען אין יעדען יודישען הויז אריינברענגען א וועלט פון שענקייט און דערהויבענקייט, א קוואל פון וויסען און ליכט.

די ערשטע פּרעמיע איז דער אוצר פון דער יודישער פערגאנגענהייט

„די יודישע געשיכטע"

פון פּראָפעסאָר העענריק גרעץ.

ווער ס'איז פּראָפעסאָר ג ר ע ץ, איז, דוכט זיך, איבריג צו זאָגען. דאָס דאָזיגע ווערק איז היינט צו טאָג די קלאַסישע געשיכטע פון יודישען פאָלק. די גאַנצע רוהמפולע פערגאַנגענהייט פון די יודען געהט דאָ פערביי אין א מערקווירדיג-אַנציהענדער פאָרם. עס איז דאָ נישטאָ די שווערפעלטיגקייט פון די געוועהנליכע געשיכטע-שרייבער. גרעץ'ס „יודישע געשיכטע" לייענט זיך, ווי א שפּאַנענדע ערצעהלונג, שמידט-צו דעם לעזער און לאָזט איהם נישט אָפּרייסען זיך פון דעם בוך. ביי יעדען, ווער עס בעקענט זיך מיט דער ג ע ש י כ ט ע פ ו ן א ו נ-ז ע ר ל ע ב ע ן, געשריבען דורך דעם דאָזיגען גרויסען מייסטער, ווערט זיין האַרץ אָנגעפולט מיט עהרפורכט און ליבע צו די יודישע גבורים און קעמפער און ער בעקומט פרישען מוטה און גלויבען אין די אונפערגענג-ליכע כחות פון אונזער פאָלק.

יעדער יוד מוז קענען זיין פערגאַנגענהייט. קענען גרעץ, לייענען גרעץ'ז, הייסט אַריינדרינגען אין דער יודישער נשמה. און דאס הייסט – דערקענען זיך אַליין. שטאַרקען די אייגענע כחות, בעפעסטיגען דעם גלויבען אין זיך אַליין!

מען דאַרף נישט צורעדען צו קויפען גרעץ'ס „יודישע געשיכטע", יעדער יוד מוז אַליין דערצו שטרעבען! איצט האט איהר די דאזיגע געלעגענהייט. „לאָדזער טאַגעבלאַט" גיט אייך די מעגליכקייט דערצו.

איהר האט די מעגליכקייט אַלע 7 בענדער פון דעם דאזיגען קלאַסישען ווערק פון דער יודישער געשיכטע, פּרעכטיג געדרוקט אין אַ הערליכען יודיש, איינצושאַפען זיך פאַר אַן אונגעוועהנליך ביליגען פּרייז—

אַנשטאַט דעם נאָרמאַלען פּרייז 32.50 זל., סך-הכל פאַר 14 זל.

!!! הויבט היינט אן צו זאַמלען די קופּאָנעס פון „לאָדזער טאַגעבלאַט" און באַלד נאָך יום-טוב וועט איהר דעם דאָזיגען ווערטפולען קאָמפּלעט ביכער האָבען אין אייער שטוב פאַר דעם שפּאַט-ביליגען פּרייז !!!

מיר ווילען אבער געבען די לעזער פון „לאָדזער טאַגעבלאַט" א מעגליכקייט איינצושאַפען זיך אויך דאס בעסטע און דאס שענסטע פון דעם, וואס ווערט איצט געשאַפען אויף יודיש, אריינצוברענגען אין דער יודישער שטוב דעם נייעם טאָן אין יודיש און דערום האבען מיר צוגעגרייט נאך א צווייטע פּרעכטיגע פּרעמיע, דאס זענען

די ווערק פון דר. א. קאַראַלניק

ד"ר א. קאַראַלניק איז איינער פון די גלענצענדסטע שריפטשטעלער ביי יודען, איינער פון די אָריגי-נעלסטע און טיפסטע שיין-שרייבער. די לעזער פון „לאָדזער טאַגעבלאַט" איז ד"ר קאַראַלניק גוט בעקאַנט מיט זיין שאַרפען מח, מיט זיין דורכדרינגענדען בליק און מוטיגער פעדער.

ד"ר קאַראַלניק'ס זאַץ איז אַזוי ווי אויסגעשמידט פון שטאָל, זיין געדאַנק איז שאַרף און קלאָר. עס איז אָבער נישט דער טרוקענער דענקער. ניין. אין דער קאַנטיגקייט און געפרעסטקייט פון זיין סטיל לייכט זיך דורך א בילד, הילכט אָפּ א פיינער קלאַנג פון ריינער פּאָעזיע. ער שפּרייזט אוועק צו די אייביגע קוועלען פון שענקייט, וואו ער לאָזט פריי זיין דמיון, די פליגלען פון זיין גייסט, פון זיין מעכטיגען טאַלאַנט. ער לאָזט זיך צו די אַלוועלטליכע קוועלען פון שענקייט און צו די ריין-יודישע. ד"ר א. קאַראַלניק געהט, ער קען געהן, צו ביידע. פון די א ל ו ו ע ל ט ל י כ ע גיט ער אונז טיף-דורכגעטראַכטע און

מייסטערהאַפט געצייכענטע פּאָרטרעטען

סאָקראַטעס, פּלאַטאָן, העגעל, קאַנט, ניצשע, דאַנטע, שעקספּיר, לעאָנאַרדאָ דע ווינטשי, בעטהאָווען, וואָלטער, רענאַן, אַנאַטאָל פראַנס, און פיל אַנד. — פון די י ו ד י ש ע האָבען מיר אין זיינע ווערק: יהודה הלוי, דעם רמב"ם, שפּינאָזאַ; פון די שפּעטערדיגע — מאַרקס, לאַסאַל, עדוארד בערנשטיין, אַלבערט איינשטיין און אַנדערע.

עס שווימען אויך אַרויס אין קאַראַלניק'ס ווערק פאַר אונזערע אויגען די פּאָרטרעטען פון די גרויסע יודישע קינסטלער פון וואָרט: שלום עליכם, דוד פרישמאַן, יהואש, אברהם רייזען, פרוג, נאָמבערג. פאַר דעם לעזער ענטפּלעקט זיך דאָ א וועלט פון שענקייט און וויסן, א וועלט פון גלאַנץ און ערהאַבענקייט.

מיט ד"ר א. קאַראַלניק'ס ביכער ווערט מען עפּיס זיכערער ביי זיך און זיכערער אין לעבען.

מיט זיינע ביכער גיסט ד"ר קאַראַלניק אַריין אין אונז אויך א טייל פון יענער שענקייט און יענעם גלאַנץ, וואס זענען אייביג, ווי די וועלט, ווי דאָס לעבען.

פינף ביכער פון ד"ר א. קאַראַלניק גיבען מיר אלס פּרעמיע:

1) „דאס בוך פון וואָרצלען" (264 זייטען) נאָרמ. פּרייז 7 זל.
2) „דאס בוך פון בלעטער" (236) „ „ „ 6.50 „
3) „דאס בוך פון בלעטער" (231 זייטען) נאָרמ. פּרייז 6.50 זל.
4) „ווידערקלאַנגען און ווידערשפּרוכען (240 „ „ „ „
5) ווידערקלאַנגען און ווידערשפּרוכען (235 זייטען) נאָרמאַלער פּרייז 6.50 זל.

די אַלע 5 ביכער, וועלכע קאָסטען צוזאַמען 33 זלאָטיס בעקומען די לעזער פון „לאָדזער טאַגעבלאַט" נאָר פאַר 16 זלאָטיס

לאָזט נישט דורך די דאָזיגע געלעגענהייט !!!

זעה קופּאָן 6. זייט.

פאַר 30 זלאָטים קענט איהר זיך איינשאַפען אַ פּרעכטיגע ביבליאָטעק, א וואונדער-שאַץ פון יודישער געשיכטע און שעהנשרייבעריי, וואס דאַרף אין בוכהאַנדלונג קאָסטען העכער 65 זלאָטים.

זעה קופּאָן 6. זייט.

שניידט אויס די פּרעמיע-קופּאָנעס פון „לאָדזער טאַגעבלאַט"

גרויסע פערפלייצונגען אין אוקראינא

10 מענשען דערטרונקען. — פיל טויזענדער געבליבען אהן א דאך.

מאסקווא, 20 אפריל (ספ.) אין דער אומגעגענד פון כארקאוו איז פאר־געקומען א גרויסע פערפלייצונג. אלע פעלדער געפינען זיך אונטער'ן וואסער. די באהן־טעלעגראף און טעלעפאן־פאר־בינדונג איז איבערגעריסען געווארען. דאס וואסער האט זיך פערשפרייט מיט אזא שנעלקייט, אז די איינוואוינער האבען קוים בעוויזען צו ראטעווען זיך מיט אנטלויפען. 10 פויערים זענען דערטרונ־קען געווארען. פיל טויזענדער זענען געבליבען אהן א דאך איבער'ן קאפ.

20 טויזענד יודישע קינדער לערנען אין די העברעאישע שולען אין א"י.

ירושלים. 20. אפריל (יט"א). דא איז פארגעקומען א גרויסע פייערונג לכבוד דער 25־יעהריגער עקזיסטענץ פון יודישען לעהרער־פערבאנד אין ארץ־ישראל. אין דער פייערונג האבען זיך בעטייליגט פיל אנגעזעהענע פערזענליכקייטען, דערונטער אויך פעליקס ווארבורג.

אין פערבאנד געפינען זיך היינט 780 לעהרער, וואס זענען בעשעפטיגט אין 225 שולען, אין וועלכע עס לערנען 20 טויזענד קינדער.

סאוויעטען־מאכט זאל אונטערנעהמען אן ענער־גישען קאמף געגען אנטיסעמיטיזם.

מאסקווא, 20 אפריל (יט"א) דער סאוונאקאם האט זיך געווענדעט צום יוסטיץ־קאמיסאר, אז ער זאל ארויינשטע־לען אין זיין בודזשעט א פאזיציע צו בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם.

בראדסקי'ס שוהל פערוואנדעלט אין אן ארבייטער־קלוב.

מאסקווא, 20 אפריל (יט") די בראדסקי־שוהל אין קיעוו איז פערוואנ־דעלט געווארען אין א יודישען ארבייטער קלוב.

וועלט־קאנפערענץ פון יוד. האנדווערקער ווערט פארקומען אין מאי.

בערלין, 20 אפריל (יט"א) דאס צענטראל־ביורא פון די יודישע האנד־ווערקער אין דייטשלאנד האט בעשלאסען צונויפצורופען אויף דעם 26 און 27 מאי ה. י. א וועלט־קאנפערענץ פון די יודישע האנדווערקער. די קאנפערענץ וועט פאר־קומען אין בוימען (טש אויבער־שלעזיען) אין דער קאנפערענץ וועלען זיך בעטיי־ליגען די יודישע האנדווערקער ארגאני־זאציעס פון פוילען, ליטא, רומעניען, טשעכאסלאוואקיען, לעטלאנד, פינלאנד א. א. וו.

„בצלאל"־שולע האלט ביים פערמאכט ווערען

ירושלים, 20 אפריל (יט"א) די „בצלאל" שולע דראהט פערמאכט צו ווערען צוליב מאנגעל אין געלד.

Proszek Regera

sam pierze!

przewyższa jakościowo nawet najlepsze zagraniczne proszki do prania.

Cena 85 groszy

מורא'דיגע באהן־קאטאסטראפע מיט מענשליכע קרבנות

ניו־יארק, 20 אפריל (ספ.) פון סאנט יאגא דע טשילי איז מען מודיע, אז צווישען די באהן־סטאציעם אוקוויקווע און אנטאפאגאסטא איז פארגעקומען א טרויעריגע באהן־קאטאסטראפע. א פא־סאזשירען צוג איז אראפ פון די שינעס, וואס 5 וואגאנעם זענען געגעצליך צו־... דער רעזולטאט איז געווען ... 16 מאן זענען דערהרג'־עט, ... און 25 פאסא־זשירען זענען שווער פערוואונדעט. אין די פערניכטעטע וואגאנעם איז אויסגע־בראכען א שרפה פון וועלכער 5 שווער פערוואונדעטע זענען פערברענט געווארען לעבעדיגערהייט.

פונאנדערגעלאזען דעם פינלענדישען פארלאמענט

דעם 1־טען יולי קומען פאר נייע וואהלען

העלסינגפארס (ספ.) לויט א דעקרעט פון פרעזידענט, איז דער סיים פונאנדערגעלאזט געווארען. די נייע סיים וואהלען זענען בעשטימט געווארען אויף דעם ערשטען יולי ה. י.

כשר לפסח — בעקאנטמאכונג — כשר לפסח

נור די איינציגע ווורשטען־פאבריק אין לאדז

פון די יודישע פריווילעגירטע פליישער

וועלכע בעזיצט א הכשר פון די רבנים הרב ר' יוסף פיינער שליט"א והרב ר' מרדכי ניסי קרול שליט"א

און וועלכע איז אויך פערזעהן מיט די נאמנים ומשגיחים הרב ר' משה אימשע נ"י סטעמפקאווסקי והרב ר' פנחס בן ישראל לייבעלע נ"י מארגענשטערן

מאכט בעקאנט, אז די פאבריק איז פערזעהן מיט א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע

געריכערטע פליישען

כשר על חג הפסח אפילו למהדרין מן המהדרין.

מיט אכטונג די יודישע פריווילעגירטע פליישער אין לאדז.

אונזערע געשעפטען געפינען זיך:

פאבריק און צענטראלע: קילינסקיעגא 60, — טעלעפאן 37־65

פיעטריקאווער 54, טעל. 37־66; גלאוונע אדער ... 9, טעל. 37־67; זגיערזשער 2, טעל. 49־82;

פיעטריקאווער 114

כשר לפסח — כשר לפסח

ווילט איהר האבען

א עונג יום־טוב

פערלאנגט נאר די וועלט־בערימהטסטע

מהדיר "JAPONCZYK"

זייט בעזונדערס אויפמערקזאם אויף אונ־זער גאטונעק מהדיר אין ווייסער פאקונג "NADZWYCZAJNA"

כשר לפסח בהכשר הראבינאט מווארשא.

ווי אויך אויף די ניי־ארויסגעלאזטע גאטונעק אין קופערקעס־פאקונג צו 50־גראמאווע און צו 1 קילאווע ווי אויך "gatunek 111 dla znawców" וועלכע האט קיין גלייכען צו זיך נישט.

8

מענער־היטען

אין די נייעסטע פאסאנען און פארבען, בעסטע קוואליטעט

עמפפעהלט: מ. קאפעלושניק, נור קאנסטאנטינער

גאנץ לאדז און די פראווינץ

האט זיך שוין איבערצייגט אז דעם גרעסטען אויסוואהל

לכבוד פסח

פון אלע סארטען וויינען אין און אויסלענדישע אריגינעלע

ווי אויך ביט־וויין ספעציעל פאר צוקערליידענדע און פערשידענע אנדערע וויינען אלעס כשר לחג הפסח עמפפעהלט

צו קאנקורענץ־פרייזען די בעוואוסטע פירמע

כרמל־וויין

ליפא שיינבערג

ווי אויך אריגינעלע וויין פון דער בעוואוסטער פירמע ליבערמאן, ווארשא, פראנציסקאנסקא 19

מעהד, ליקער, שפריט שליוואוויץ

לאדז, נאוואמיעסקא 27

טעל. 49־27. קומט און איבערצייגט אייך!

די פירמע עקזיסטירט זייט יאהר 1903. בעמ.: ביי א גרעסערען איינקויף ראבאט. אכטונג! כ'בעט די ג' קונדשאפט ביים איינקויפען וויין פון דער פירמע ליבערמאן ווארשא, אכטונג צו געבען אז אויף די איינוויינגע קארקען זאל זיין אויסגעגראבען דער זעלבער נומער וואס אויפ'ן עטיקעט.

כשר לפסח

די אין לאדז בעוואוסטע יודישע

שאקאלאד־פאבריק

ZŁOTY RAJ

מאכט בעקאנט דער ג' קונדשאפט דאס צו דעם בעפארשטעהענדען פסח איז פערזעהן מיט א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע שאקאלאד און קארמעלען כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין. פער־קויפס־שטעלע: ווסכאדניא 50 זאוואדזקא 41 צעגעלניאנא 26

בעמ. דאס אלעס ווערט געארבייט בהכשר גמור אונטער דער השגחה פון אנשים כשרים ונאמנים

דייטשלאנד פערלאנגט צוריק דעם דאנציגער קארידאר

די זאכקענער-קאנפערענץ אבגעשטעלט איהרע ארבייטען.—די פראנצויזישע פרעסע בעשולדיגט אין דורכפאל פון דער קאנפערענץ די דייטשען.—דער פלוצלינגער טויט פון ענגלישען דעלעגאט.

צי וועט די קאנפערענץ בענייען איהר טעטיגקייט?

פאריז, (ספ.) די זאכקענער-קאנפערענץ איז איבערגעריסען געווארען גלייך נאכדעם, ווי דער ד"ר שאכט האט איבערגעגעבען אין נאמען פון דער דייטשער דעלעגאציע א מעמאריאל, וואס איז לויט דער מיינונג פון די איבריגע דעלעגאציעס נישט אנעהמבאר.

די גאנצע פאריזער פרעסע שטעלט פעסט, אז מ'דארף בעטראכטען די זאכקענער-קאנפערענץ פאר פערענדיגטאגן די גאנצע אחריות פאר דער אדורכגעפאלענער קאנפערענץ פאלט אויף די דייטשען, וועלכע האבען אין זייער לעצטען מעמאריאל ארויסגערוקט פאליטישע מאמענטען, וואס בעדייטען א רעוויזיע פון ווערסיילער טראקטאט.

בערלין, (ספ.) די דייטשע צייטונגען ברענגען אויספיהרליכע בעריכטען פון דייטשען מעמאריאל, וועלכען ד"ר שאכט האט פארגעלעגט פאר דער זאכקענער-קאנפערענץ. אין דעם מעמאריאל ווערט געזאגט, אז זאגן מיינט פון די 4 יאהר, וויים דער דעווים-פלאן איז אריין אין קראפט האט דער דייטשער צאהלונגס-בילאנס א דעפיציט פון 16 מיליארד מארק.

אין מעמאריאל רעדט זיך וועגען דער שווערער לאגע פון דער דייטשער לאנדווירטשאפט, וועלכע קען נישט דעקען אלע בעדערפנישען פון דער דייטשער בעפעלקערונג. דער אומפארט פון לעבענס-מיטעל בעשווערט שטארק דעם דייטשען האנדעלס-בילאנס. אין דאזיגען פונקט ווערט בעזונדער'ס אנגעוויזען אויף דער שווערער לאגע פון מזרח-פרייסען, וואס איז אפגעשניטען פון איבריגען דייטשען טעריטאריום און אויך דאס, וואס דייטשלאנד האט פערלוירען פראווינצען, וועלכע האבען פאר דער מלחמה געהאט אנ'איבערפלוס פון לאנדווירטשאפטליכע ארטיקלען.

דער דאזיגער פונקט איז געווענדעט הויפטזעכליך געגען די אצטיגע פויליש-דייטשע גרענעצען, געגען דאנציגער קארידאר, פאמאזשע און אויבער-שלעזיען. מיט רעכט ווייזט אן די גאנצע קאאליציע-פרעסע, אז די דייטשען האבען דא אריינגעברענגט פאליטישע מאטיווען, וואס שטרעבען צו רעוויזיע פון ווערסיילער טראקטאט.

דער מעמאריאל שטעלט צום סוף פעסט, אז די צאהלונגען טארען נישט דויערען לענגער ווי 37 יאהר.

בערלין, (ספ.) די היינטיגע דייטשע פרעסע דריקט אוים די האפנונג, אז עס וועט נאך געפונען ווערען א קאמפראמים, און די זאכקענער-קאנפערענץ וועט ווידער בעניייען איהרע ארבייטען.

דער „בערלינער טאגעבלאט" שרייבט, אז ווען מ'זאל צולאזען דעם ד"ר שאכט צו געבען צוגאב-ערקלערונגען, וואלט ער ערקלערט, אז דער טייל פון מעמאראנדום, אין וועלכען עס רעדט זיך וועגען די שעדליכע פאלגען פון אפטיילען מזרח-פרייסען פון דייטשען טעריטאריום מיינט נישט, אז מ'זאל צונעהמען בייא פוילען דעם דאנציגער קארידאר, נאר אז דער אמעריקאנער דעלעגאט זאל אנווייזען אויף נויטווענדיגקייט צו פערלייכטערען דעם ווירטשאפטליכען קאנטאקט צווישען ביידע טיילען פון דייטשלאנד'ס טעריטאריום. ד"ר שאכט וואלט אויך ערקלערט, אז עס האנדעלט זיך נישט וועגען צוריקגעבען דייטשלאנד איהרע קאלאניעס, נאר מכח ערמעגליכען איהר צו בעקומען רויה-מאטעריאלען.

פאריז, (ספ.) דער פארזיצענדער פון דער ענגלישער דעלעגאציע אויף דער זאכקענער-קאנפערענץ לארד רעוועלשטאק איז פלוצלונג געשטארבען. צוליב דעם איז די זיצונג פון דער קאנפערענץ, וואס איז געווען בעשטימט אויף 11 א זייגער פרוה, אפגערופען געווארען. דער טויט פון לארד רעוועלשטאך האט אומעטום געמאכט א שווערען איינדרוק.

בערלין, (ספ.) דא געהען קלאנגען, אז עס ווערען אין פאריז געמאכט בעמיהונגען צו געפונען אנ'אויסוועג צו דער לאגע און צו בענייען די ארבייטען פון דער קאנפערענץ.

בערלין, (ספ.) אין צוזאמענהאנג מיט'ן דורכפאל פון דער זאכקענער-קאנפערענץ, האט די רייכס-רעגירונג אפגעהאלטען א ספעציעלע זיצונג. די מיניסטארען האבען אונטערגעשטראכען, אז ד"ר שאכט'ס ארויסטריט האט ארויסגערופען צופרידענהייט סיי אין די דייטשע רעכטע, סיי אין די לינקע קרייזען.

בערלין, (ספ.) דער דורכפאל פון דער רעפאראציע - קאנפערענץ האט ארויסגערופען א שטארקע פאניק אויף דער הינגער בערזע. די דייטשע ווערט-פאפירען זענען געפאלען אויף 10 און 15 פראצענט.

חמי-טבריה וועט פערוואנדעלט ווערן אין א קורארט.

ירושלים, 20. אפריל (יט"א). דער נציב-העליון האט אין נאמען פון דער ארץ-ישראל רעגירונג אונטערגעשריבען דעם קאנצעסיע-אפמאך מיט דער געזעלשאפט, וואס וויל עקספלאאטירען די חמי-טבריה. דער אפמאך איז געשלאסען געווארען אויף 40 יאהר.

ארץ-ישראל רעגירונג וויל נישט געבען קיין סערטיפיקאטען פאר חלוצים

ירושלים, 20. אפריל. (יט"א). די ארץ-ישראל רעגירונג האט אפגעווארפען די פאדערונג פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע צו בעשטימען נייע 300 סערטיפיקאטען פאר חלוצים.

א דענקמאל פאר די פינסקער קדושים אין א"י.

תל-אביב, 20 אפריל (יט"א). די פעראייניגונג פון די פינסקער יודען האט בעשלאסען צו זאמלען א פאנד צו פלאנצען א וואלד לכבוד דעם אנדענקען פון די 35 קדושים, וואס זענען דערשאסען געווארען אין פינסק אין יאהר 1919.

ירושלים, 20. אפריל (יט"א). דא איז פארגעקומען א זיצונג פון ועד הלאומי מיט'ן אנטייל פון פעליקס ווארבורג. ווארבורג האט געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט אויסגעדריקט די גרייטקייט פון די נישט-ציוניסטען מיטצוארבייטען פאר'ן ארץ-ישראל-אויפבוי.

Kobiety współczesne

wiedzą, iż pielęgnacja cery jest najważniejszym czynnikiem dla zachowania młodzieńczego wyglądu. Codzienne używanie mydła Elida Favorit i nowego doskonałego kremu Elida Favorit zapewnia osiągnięcie czystej i delikatnej cery.

Mydło Elida Favorit: czyste, łagodne o subtelnym zapachu.

Krem Elida Favorit: nowy, nieporównany krem beztłuszczowy, wnikający idealnie w skórę i nadający jej gładkość i świeżość.

ELIDA Favorit KREM i MYDŁO

קאלאקטיוו אונטערגעצינדען א יודישע קאלעקטיווע ווירטשאפט אין קאווקאז

מאסקווא, 20 אפריל (יט"א) אין אלשעגער ראיאן (קאווקאז) זענען די קולאקעס בעפאלען און אונטערגעצונדען א יודישע קאלעקטיווע ווירטשאפט. 2 קולאקעס זענען ארעסטירט געווארען.

א שפענדע פון 10 טויזענד דאלאר פאר'ן חיפה'ער טעכניקום.

ירושלים, 20. אפריל (יט"א). אנ'אמעריקאנער יוד, וואס וויל פערשפענליכען זיין נאמען האט געשפענדעט 10 טויזענד דאלאר פאר'ן טעכניקום אין חיפה.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען פרייטאג ד. 19 אפריל אין עלטער פון 66 יאהר מיין ל. מאן, אונזער אונפערגעסליכער פאטער, שוויגער-פאטער, גרויס-פאטער, ברודער און שוואגער

נ"ע שלמה זלמן ב"ר חיים ז"ל בלאוואט

די לוי' קומט פאר היינט, זונטאג, ד. 21. אפריל 12 אזייגער מיטאג פון טרויער-הויז זאוואדזקא 39, וועגען וואס עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

על האי ש... דבלי בארעא קאי בכינן! נרעשים ונדהמים הננו עומדים על קברו הרענן של חברנו היקר והבלתי נשכח, שהצטיין במדותיו התרומיות, אהוב לכל הבריות שנקטף מאתנו בימי עלומיו בעיר ברסלוי

נ"ע הב' שלמה יצחק ב"ר אברהם שו"ב נ"י הענדליש

חבל על דאבדין ולא משתכחין! זכרו לא ימוש מאתנו לעולם.

חבריו העט גים באבל כבד ויגון קודר:

משה פיק, יחיאל ציטרין, ישראל טייד, אברהם גנאטעק.

ישראל הענדליש, ליבל ראזענבלום, אייזיק צאלעל, לייבל וויינגאט, יחזקאל בלעכשטיין.

יוסף זאבלודאוויטש, אליעזר שטייער, שמואל דוד גוזאווסקי, יצחק עפשטיין, אלי' חיים לובארט.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 58 יאהר מיין ליבער מאן, אונזער טייערער און אונפערגעסענער פאטער

נ"ע לייזער ב"ר אברהם ז"ל ליוושיץ

(געוועזענער קאמיוואיאזשאר)

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, 1.30 אזייגער מיטאג פון טרויער-הויז זאוואדזקא 22, וועגען וואס ס'טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע

אנ'עונג-פסח

וועלען האבען אלע, וואס וועלען קויפען

מצות

אין דער בעקאנטער בעקעריי אויף אלעיע קאשטשושקי 11, וואס ווערט אנגעפיהרט פון די בעוואוסטע פאכמענער-ספעציאליסטען זלאטאגורא און ע. זעליגמאן. די מצות ווערען געבאקען פון בעסטען מעהל אונטער שטרענגער היגיענישער אויפזיכט מיט'ן הכשר און אונטער דער השגחה פון יאנעווער רב. בעמערקונג; מיר בעזיצען פערקויפס-שטעלען אויף פאלגענדע ערטער: נאפיורקאווסקא 5 ביי מ. געלבארדט, פאמארסקא 56 ביי צוויליך טעל. 60-25, זאוואדזקא 20 שטיינפעלד, פיעטריק. 114 זעליגמאן טעל. 41-08, וואסאלניא 60 ווילנער, פאמארסקא 3 ווילנער. יעדער קויפער קאן פריי בעזוכן די בעקעריי. יעדער קויפער ווערט געבעטען אכטונג צו געבען אויב ס'געפינט זיך א הכשר פון יאנאווער רב. אין געגענפאל זענען די געקויפטע מצות אהן השגחה.

Samodzielna korespondentka polsko-francuska

jednego z banków w Łodzi, posiadająca wykształcenia uniwersyteckie, szuka odpowiedniego zajęcia na godziny popołudniowe. Litauerówna Telefon 431 w dni powszednie od 10 do 3-ciej

אנאנסען אין „לאדזשער טאגעבלאט" האבען דעם גרעסטען ערפאלג

ס'זענען אנגעקומען

לאסט-אויטא-וועגען

G. M. C. (General Motors Trucks)

מיט 6-צילינדראווע מאטארען „BUICK" 1½, 2½ און 3½ טאנינג.

א נייעלער טיפ פון שנעל-אויטאבוס-וועגען

שנעלקייט 90 קילאמעטער אין א שעה פאר 20, 30 און 40 פערזאן

און זענען געאייגנעט פאר א שנעלען און ביליגען טראנספארט. גינסטיגע קויפס-בעדינגונגען.

בעזיכטיגען קען מען אין דער בעפולמעכטיגטער פערטרעטונג אויף לאדזשער וואיעוואדזטווא

„ELIBOR", Sp. Akc., Ł. J. BORKOWSKI

Łódź, Kilińskiego 70, tel. 172. i 81-74

Dr. med. A. Mazur

ספעציעל-ארצט פאר אויערן, נאז און האלז-קראנק

ווי אויך שטום און שפראך-פעהלער

וואסאלניא 65

איינגאנג אויך דורך פיעטריק. 46) טעל. 66-01

Korespondentka polsko-francuska

z wykształceniem uniwersyteckiem, udziela w godzinach popołudniowych lekcji korespondencji handlowej w powyszych językach. Załatwia także powierzoną korespondencję handlową, przyjmuje tłumaczenia. LITAUERÓWNA Telefon 431 w dni powszednie od 10 do 3-ciej.

עקאָנאָמישער ראַט װערט; קורצע צונױפגערופען

גרױסער אינטערעס מיט װירטשאַפטליכע פראַגען אין די רעגירונגס-קרײזען

װ אַ ר ש אַ (טעלעפ.) די נײַע רעגירונג האָט בעשלאָסען זיך צו װידמען אין דער ערשטער רײה דער װירטשאַפטליכער לאַגע אין לאַנד. צו דעם צװעק קומען פאָר קאָנפערענצען צװישען פערשידענע מיניסטאָרען, װאָס האָבען אַ שײַכות מיט װירטשאַפט. עס װערען געמאַכט הכנות צונױפצורופען אין די נאָהנטסטע טעג אַן עקאָנאָמישען ראַט, אונטער׳ן פאָרזיץ פון האַנדעלס-מיניסטער קװיאַטקאָװסקי, װאָס װעט זײַן טעטיג בײַם מיניסטאָרען-ראַט.

דער פינאַנץ-מיניסטער מאַטושעװסקי גרײט צו אַן אױספירליכען אַרבײטס-פּלאַן פאַר׳ן עקאָנאָמישען ראַט.

באַרטעל אָפּגעפאָהרען קײן איטאַליע.

װ אַ ר ש אַ (טעלעפאָניש) פרײַטאָג איז פראָף. באַרטעל צוזאַמען מיט זײַן פרױ אױף אײניגע חדשים אָפּגעפאָהרען קײן איטאַליען. פאַר׳ן הױפּט-װאָקזאַל האָבען זיך פערזאַמעלט אַלע רעגירונגס-מיטגלידער מיט׳ן פּרעמיער שװיטאַלסקי בראָש. ס׳זײַנען אױך געקומען אַ רײה פאָרשטעהער פון די אױסלענדישע קאָנסולאַטען.

פּאָלקאָװניק פּיעראַצקי — װיצע-אינערן-מיניסטער

װ אַ ר ש אַ, 20 אַפּריל (טעל.) הײַנט שרײַבען די נאָמינאַציע פון פּאָלקאָװניק חאָט דער מלוכה-פּרעזידענט אונטערגע- | פּיעראַצקי אױף װיצע אינערן-מיניסטער.

דעם 24. אפּריל קומט פאָר אַ זיצונג פון גאַנצען ב.ב.-קלוב.

װ אַ ר ש אַ, 20. אפּריל (טעלעפאָניש) דער סײם-קלוב פון ב.ב. האָט צונױפגערופען אױפ׳ן 24. אַפּריל אַ זיצונג פון אַלע ב.ב.-דעפּוטאַטען. דער פּרעזעס פון קלוב, פּילקאָװניק סלאַװעק, װעט רעפערירען װעגען דער איצטיגער פּאָליטישער לאַגע אין לאַנד.

סײם-מאַרשאַלעק דאַשינסקי קראַנק

װ אַ ר ש אַ, דער סײם-מאַרשאַלעק דאַשינסקי איז קראַנק געװאָרען. די דאָקטױרים ערלױבען איהם נישט צו פערלאָזען דאָס בעט.

דער טערמין פון צונױפרופען די נאָהנטסטע סײם סעסיע איז נישט בעװאוסט.

װעגען װאָס װיטאָס װײסט אַלץ צו ערצעהלען.

לױט איהם האָט די גרעסטע דעה אין פּױלען... דעפּוטאַט װישליצקי.

װ אַ ר ש אַ, 20 אַפּריל (טעל.) װי מען מעלדעט פון גאַליציען, האָט דעפּוטאַט װיטאָס צונױפגערופען אַ בעריכטס-פערזאַמלונג פון זײַנע װעהלער. ער האָט פאַר זײ געהאַלטען אַ גרױסע „פּאָליטישע" רעדע, אין װעלכער ער האָט געשילדערט די איצטיגע סיטואַציע און שײַכות מיט די ענדערונגען אין דער רעגירונג. צװישען אַנדערע האָט ער געזאָגט, אַז די פּױלקאָ- ניקעס שטעהן אױף באַטשנאַשטש פאַר׳ן פּאַרטײ-ראָט פון ב.ב.

ער האָט אױך נישט פערפעהלט צו ערצעהלען װעגען דעם גרױסען אײַנפלוס, װאָס די יודישע דעפּוטאַטען האָבען אױף דער רעגירונג. בעזונדער׳ס גרױס איז די השפּעה פון דעפּוטאַט װישליצקי, און דער גאַנצער ב. ב. קלוב ציטערט ממש פאַר איהם.

ליטװינאָװ פּראָטעסטירט געגען אָפּװאַרפען די דיסקוסיע איבער׳ן סאָװ. ענטװאָפנונגס-קאָנפערענץ

ג ע נ ף, 20 אַפּריל (ספּ.) די צוגרײטונגס-קאָמיסיע פון ענטװאָפנונגס-קאָנפערענץ האָלט װײַטער אָפּ איהרע זיצונגען. די דיסקוסיע איבער׳ן דײַטשען פאָרשלאָג, װאָס האָט געזאָלט פאָרקומען הײַנט, איז אָפּגעלעגט געװאָרען ביז מאָנטאָג. ליטװינאָװ האָט פאַרײַנגעטראָגען אַ פּראָטעסט געגען בעשלוס פון דער קאָמיסיע נישט אונטערצוגעהמען קײן דיסקוסיע איבער׳ן סאָװיעטישען ענטװאָפנונגס-פּראָיעקט. די סאָװיעטישע דעלעגאַציע װעט זיך אָבער נישט צוריקציהען און װײַטער זיך בעטײליגען אין די אַרבײטען פון דער קאָמיסיע.

די ביז-איצטיגע דאָלאַר-באַנקנאָטען װערען נישט אױסגעטױשט

װ אַ ר ש אַ, 20 אַפּריל (טעל.) די ידיעה װאָס האָט זיך פערשפּרײט װעגען צוריקציהען פון פערקעהר די אַלטע דאָלאַר-באַנקנאָטען, שטימט נישט מיט׳ן אמת. עס װעלען נאָר אַרױסגעגעבען װערען נײַע דאָלאַר-באַנקנאָטען פון אַ קלענערען פאָרמאַט. די אַלטע פערלי-ען אָבער נישט װײַטער זײער גילטיגקײט.

פון דער ספּאָרט-װעלט

פון דער „א" קלאַס מײַסטערשאַפט פון ל.א.ז.פ.נ.

„טורױסטען" I ב — „אוניאָן"
3:4 (2:2)

הײַנט 4.30 נ. מ. איז אױף דעם פּלאַץ בײַ דער װאָדנאַ גאַס פאָרגעקומען דער מעטש פון דער „א" קלאַס מײַסטערשאַפט צװישען די „טורױסטען" I ב. און „אוניאָן."

בײדע מאַנשאַפטען האָבען שעהן געשפּילט, דאָך האָט זיך דער מעטש געענדיגט מיט דעם רעזולטאַט 4:3 לטובת די „טורױסטען."

„צ" קלאַס מײַסטערשאַפט פון ל.א.ז.פ.נ.

הײַנט 4.30 נ. מ. איז אױף דער װ.ק.ס. פּלאַץ פאָרגעקומען דער מעטש צװישען די „צ" קלאַסיגע מאַנשאַפטען פון „יוטשענקאַ" און דער מאַנשאַפט פון דער „װידזעװער מאַנופאַקטור". דער מעטש איז צוליב דעם שלעכטען װעטער איבער- געריסען געװאָרען אין דער 60 מינוט בײַם שטאַנד פון 6:0 לטובת דער „חומא".

„א" קלאַס מײַסטערשאַפט.

הײַנט 11 פריה קומען פאָר פאָלגענדע מעטשען פון דער „א" קלאַס-מײַסטערשאַפט.

אױף דעם „װ.ק.ס." פּלאַץ: „הכח"—„אַרקאָן"; אױף דעם „ל.ק.ס." פּלאַץ „ל.ק.ס." — „װ.ק.ס."; אױף דעם װאָדנאַ פּלאַץ: „װידזעװ" — „בורזשאַ" (פּאַביאַניץ).

הײַנט קומען אין לאַנד פאָר פאָלגענדע מעטשען פאַר דער פּױלישער עקסטראַ-ליגע מײַסטערשאַפט אין לאָדז: „טורױסטען" — „פּאָלאָניאַ", אין קאַטאָװיץ: „I. פ. צ." — „קראַקאָװיאַ", אין קראָקאָ: „װאַרבאַרניאַ" — „רוך" אין לעמבערג: „פּאָגאָן" — „װיסלאַ" און אין װאַרשאַ: „לעגיאַ" — „ל.ק.ס"

אַלע ליגע מײַסטערשאַפטס-מעטשען קומען פאָר אַ זײגער 4.30 נ. מ.

בעקאַנטמאַכונג.

די פּלאַנצען-פוטער-פאַבריק פון דער פירמאַ

EINHORN, FEIN i S-ka Łódź, ul. Wysoka 9 tel. 64-56

מאַכט בעקאַנט איהרע קליענטען, אַז עס איז שױן דאָ אױף לאַגער די סאָרטען

חעמאַ (Chemo) האַרטע סאָרט || **קאַקאָמאַ (Kokoma)** װײכע סאָרט

קאַטאָנאָל (Kotonol) **שמאַלץ-אײל (Oliwa twarda)**

אונזערע אױסאַרבײטונג קאַטאָנאָל איז נור אין פעסער מיט װײַסע בעדעם. די ג׳ קליענטען װערען געבעטען אַכטונג צו געבען און פאָדערן נור די מאַרקע קאַטאָנאָל.

כשר לפסח בהכשר הרה"ג ר׳ אבא נטע נ"י קופּפער דומ"ץ דפה לאָדז.

דבר אמת ניתן לכתוב איך שאנכי הח"מ הכשרתי את הפאַבריק של הפירמא אײַנהאָרן, פײַן ושותפים על חג הפסח הבע"ל, ויכולים כל אחב"י לאכול כל המינים הנ"ל בחג הפסח הבע"ל בלי שום חשש וספק כלל, ואפילו המהדרין מן המהדרין ובאופן שיהיו הכשר או חותם מאתי על כל חבישה או חבית. ומעתה הפאַבריק הנ"ל עומדת תחת השגחתי התמידית ולראי׳ באעה"ח פ"ק לודז יום ו׳ עש"ק פ׳ תזריע ב׳ דר"ח ניסן תרפ"ט לפ"ק

נאום **אבא נטע קופּפער דומ"צ דפה לאָדז**
ב"הגאון הצדיק מו"ה אהרן יחיאל זצלה"ה אבד"ק איזביץ.

צו דער חתונה פון ה׳
חיים בערעסקין
מיט פרל. **באַלבינאַ מאַנדשײַן**
גראַטולירען הערצליך און װינשען אַ גליקליכע צוקונפט
די יודישע װעבער פון דער פירמע
בערעסקין

פּענסיאָנאַט עלבינגער לאַסק

דער בעװאוסטער ערשטקלאַסיג. פּענסיאָנאַט עלבינגער נאָר אין לאַסק-װױעװאָדשאַפט װילע מעסנער אין װאַלד איז שױן ערעפענט.
דער פּענסיאָנאַט איז הײַיאָהר בעדײַטענד פערגרעסערט און פערשענערט געװאָרען.
בעמערקונג: ספּעציעלע זומער-װאָהנונגען צו פערמיטען מיט מיטאָגער
אינפאָרמאַציעס קאָן מען בעקומען בײַ ה׳ עפּשטײן, קאַמיננאַ № 1

אַכטונג לאָדז און אומגעגענד!

אין לאָדז װערט פערקױפט װײַן, װעלכער װערט פאַבריצירט אױפ׳ן אַרט מיט נאָכגעמאַכטע עטיקעטען פון מײַן פירמאַ. איך װאָרען דערמיט אַלע געעהרטע קונדען און קאָנסומענטען פון מײַנע אױסגעצײכענטע װײַן-אױסאַרבײטונגען פירמאַ

„ALWIN" „אַלװין"

א. ליבערמאַן

פראַנציסקאַנסקאַ 19,
װעלכע עקזיסטירט שױן זײַט יאָהר 1888.

אַז אין לאָדז האָב איך נישט קײן שום פיליע, און אַז דער איבערדערמאַנטער לאָדזער װײַן האָט מיט מײַן פירמאַ קײן שום שײַכות נישט!

מײַן װײַן װערט פערקױפט אױסשליסליך אין פאָלגענדע לאָדזער פירמעס:

1) גוטמאַן, פּל. װאָלנאָשטשי 11,
2) י. בעלכאַטאָװסקי, נאַרוטאָװיטש 31,
3) ש. פרײמאַן, זאַװאַדזקאַ 6,
4) מ. פּאַנעלמאַן, צעגלאַנאַ 42,
5) ז. הערשליקאָװיטש גרינער-מאַרק 3,
6) ל. שײנבײן, נאָװאָמיעסקאַ 27,
7) מ. גרונדמאַן, זגערסקאַ 10,
8) ע. מ. סאַװיצקי, בזשעזשינסקאַ 21
9) ח. פּ. רובינשטײן, פּאָלודניאָװאַ 32.

גיט אַכטונג בײַם קױפען אױף מײַן עטיקעט מיט דער אױפשריפט

A. LIBERMAN, WARSZAWA Franciszkańska 19
p. f. „ALWIN"

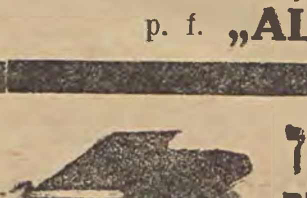

פאָרטעפּיאַנען

פּיאַנינאָס פיסהאַרמאַניעס
פון דער פירמע

August Foerster, Georgswalde,

זענען, אַ דאַנק זײער אױסגעצײכענטער טאָנאַציע און אױספיהרונג, אַלגעמײן בעליבט און פערלאַנגט.

אױסשליסליכער פערטרעטער: **Karol Koischwitz**

Łódź, Piotrkowska 67, Tel. 54-78 i 24-72.

גרעסטער אױסװאַהל פון אין און אױסלענדישע פּיאַנינאָס אױפ׳ן אָרט. בעקװעמע צאַהלונגס-בעדינגונגען. מעסיגע פּרײַזען, פאַכמענישע בעדינונג.

כשר על חג הפסח
די גוט בעקאַנטע קאָנדיטאָרײַ
מ. קנאַבעל גלאָװנאַ 41 טעל. 70-16
פריהער פּלאַץ װאָלנאָשטשי 11
עמפּפעהלט די ג. קונדשאַפט אַ גרױסען אױסװאַהל פון איהר ערשטקלאַסיגע אױסאַרבײטונג װי מאַקראָנען, הערבאַטניקעס, טאָרטען זיסטען א. ז. װ. אַלע פון רײנע געשײלטע מאַנדלען
צו מעסיגע פּרײַזען!!!

Dr. Med. **P. MARKOWICZOWA**
ספּעציאַל-אַרצט, פאַר הױט האָר און װענערישע קראַנקהײטען
האָט זיך איבערגעצױגען אױף אַלעי 1-טען מאַי 37 :—: טעל. 66-35.
נעמט אָן פון 3 ביז 9.
הײל-קאָסמעטישער קאַבינעט.

א טשעק

פון באַנק „דראַבניק קופּצוב", אַגראַדאָװאַ 2, נומער 8227 אױסגעשטעלט ב. ערעלשטײן אױף 300 זל. צאָהלבאַר ד. 12-טען אַפּריל 1929 איז פערלױרען געװאָרען, דער ערליכער פינדער װערט געבעטען אָפּצוגעבען צו ב. סאָלאָמאָנטשיק, פּאָלנאָצנאַ. 20 דער טשעק װערט ערקלערט פאַר אונגילטיג.
1949

אַ װעקסעל

אױף 60 זלאָטיס איז פערלױרען געװאָרען. אױסגעשטעלט ש. צימערמאַן, לאָדז, פּיעטריקאָװער 17 אָרדרע ש. אַקערמאַן צאָהלבאַר דעם 9/6 1929
דער װעקסעל װערט ערקלערט פאַר אונגילטיג. אָפּצוגעבען געגען בעלױנונג צו פּאָזנאַנסקי, צעגעלניאַנע 22.
1950

Dr. med. **M. Heller**
ספּעציאַליסט פאַר הױט- און װענערישע קראַנקע און מענער-שװאַכע
נאָװאָראָט 2, טעל. 79-89
נעמט אָן ביז 10 פריה, און פון 4—8 אָװענד
פאַר פרױען פון 4—5 נאָכם.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פּרײַזען.

Dr. med. **J. BETTE**
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר אינערליכער און קינדער-קראַנק
Piotrkowska 6, tel. 44-95
נעמט אָן פון 8 ביז 11 און פון 4 ביז 6 אָװענד

Dr. med. **Albert Gotlib**
אַמאָליגער אַ ספּעציאַליסט פון פרױען-קראַנקהײטען
פּיעטריקאָװער 26, טעלעפ. 77-50
נעמט אָן פון 8—10 און פון 4 ביז 7 אָװענד.

Dr. Niewiażski
האָט זיך איבערגעצױגען
אױף אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40
נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אָװענד.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער שװאַכע בעהאַנדלונג מיט קװאַרץ-שטראַהלען.
פאַר דאַמען ספּעציעלער װאַרטע-זאַל.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספּעציאַליסט פאַר אױערן, נאָז,האַלז, לונגען-קראַנקהײט
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81
שפּרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7 נעמט אױך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 2 ביז 3 נאָכם.

ד"ר לודװיג פאַלק

נאָװאָראָט 7, טעל. 28-07.
ספּעציאַליסט פאַר הױט- און געשלעכטס-קראַנקהײטען
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 נאָכם.

פּריװאַטע טאַנץ שולע
פון די נײַסטע **טענץ**
דיפּל. לעהרער י. װײנטרױב
נעמט אָן אײַנשרײַבונגען אױף אײַנצעלנע לעקציעס װי אױך אין קאָמפּלעטען יעדען טאָג פון 10 פריה ביז 10 אװ
44 קילינסקיעגאָ 44
2-טער הױף פאַרטער
די לעקציעס קומען פאָר אונטער דער פּערזענליכער לײטונג פון **י. װײנטרױב**
בעמ. אַסיסטענט — רוטינירטער טענצער זשאַן-קינג.

Dr. med. **G. Friedstein**
אינערליכע קראַנקהײטען
ספּעצ. פאַר מאָגען, לעבער, דאַרם-קראַנקהײטען דיאַטערמיע [illegible] 37 טעל. 17-95 נאָכם. 6—8

9 פּיעטריקאָװער 9 ◄ טעלעפאָן 47-09 ►
איזאַק נאַשעלסקי עמפּפעהלט נאָר
דער גרעסטער אױסװאַהל פון **מעבעל**
קאָמפּלעטע-אײַנריכטונגען, שלאָף-צימער, עס-צימער, קינדער-צימער און אַז.
קוכען-אײַנריכטונגען און אײַנצעלנע מעבעל-שטיק, אױך מעטאַל-בעטען.
ביליג און גוטע בעדינגונגען.

לאָדזער טאָגעבלאַט

ד ר רעדאַקטאָר נעפֿט-אַן פֿון 6 ביז 7 אין אָװענד.
[illegible] מאַנוסקריפּטען װערען נישט צוריקגעשיקט

„Lodzer Tageblat“, Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. pocz. 10 : אַדרעס
טעלעפאָנען: פֿון רעדאַקציע 57. אַדמיניסטראַציע 47.

די ווירטשאַפטליכע אויפגאַבען פֿון דער נייער רעגירונג

די רעגירונגס-ענדערונג אין פּוילען איז נישט געקומען אַלס פּועל-יוצא פֿון מיינונגס-פֿערשידענהייטען בנוגע דער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק. מ'קען אפילו בע-הויפּטען, אַז ווען די ווירטשאַפטליכע מאָמענטען וואָלטען געווען די דעצידירענדע, וואָלט נאָרנישט געקומען צו קיין רעגירונגס-ענדערונג. מ'דאַרף אָבער געדענקען, אַז נאָך דער מלחמה פערנעהמען אין אַלע לענדער די ווירטשאַפטליכע פּראָבלע-מען דעם אויבען אָן, און בעזונדערס ביי אונז אין פּוילען דאַרף מען די דאָזיגע פּראָבלעמען בעטראַכטען אַלס די וויכטיגסטע, געפֿענדיג אין זכט, אַז אויס'ן דאָ-זיגען געביט זיינען מיר געבליבען הינטערשטעליג. עס איז דעריבער איצט די פּאַ-סענדע צייט אָנצוווייזען וואָס די נייע רעגירונג דאַרף טון, כדי ווי ווייט מעגליך אויסצופֿיהלען די בלויזען, וואָס זיינען פֿערהאַן אין אונזער ווירטשאַפֿטליך לעבען.

די גרעסטע פֿערדינסט פֿון די מאי-רעגירונגען איז געווען די דורכגעפֿיהרטע סטאַביליזאַציע פֿון אונזער וואַלוטע. אמת, אַז דערצו האָט צוגעהאָלפֿען די אַמע-ריקאַנער הלוואה, אָבער די דאָזיגע הלוואה האָבען מיר דאָך בעקומען נאָר אַ דאַנק דעם, וואָס די מלוכה-ווירטשאַפֿט איז פֿון פֿריהער נאָך געוואָרען גוט אַוועקגע-שטעלט. דאָס ווירטשאַפֿטליכע לעבען אין לאַנד האָט בלי-ספֿק אויפגענומען די סטאַביליזאַציע מיט צופֿרידענהייט, ווייל אַ דאַנק דעם האָט זיך געשאַפֿען די אַט-מאָספֿער, אין וועלכער עס איז מעגליך צו פֿיהרען אַ נאָרמאַלע ווירטשאַפֿטליכע אַרבייט. כדי צו דערגרייכען דעם ציל האָט די בעפֿעלקערונג געבראַכט אַ סך קרבנות, זי האָט עס אָבער געטון גערן, כדי איינמאָל פֿאַר אַלעמאָל פּטור צו ווע-רען פֿון די אינפֿלאַציע און דעוואַלואַציע-קאַשמאַרען.

די קרבנות-גרייטקייט פֿון דער בעפֿעלקערונג האָבען איהרע גרעניצען, וועל-כע מ'טאָר נישט איבערשרייטען. מ'טאָר נישט צו אַפֿט געהן איבער די קעשענעס פֿון די שטייער-צאָהלער און מ'טאָר נישט פֿון זיי צופֿיל נעמען, ווייל צום סוף קענען די קעשענעס בלייבען ליידיג, און דאַן וועט דער בעסטער פֿינאַנץ-מיניסטער גאָרנישט זיין בכח אויפֿצוטון מיט זיין חכמה. צום גליק האַלטען מיר נאָך נישט אַזוי ווייט, אָבער לויט דער מיינונג פֿון פֿיל מענשען שטעהן מיר אויך נישט גאָר ווייט דערפֿון. דאָ נישט לאַנג האָט דער פֿריהערדיגער וואַרשאַווער פּרעזידענט אינזש. דזשעוויצקי געמאַכט אַ חשבון אין „פּשעמיסל אי האַנדעל“, לויט וועלכען עס קומט אויס, אַז פֿון דער יעהרליכער הכנסה, וואָס מאַכט אויס דורכשניטליך 500 זל., גיט דער פּוילישער בירגער אויס אויף לעבענס-מיטעל 350 זל., אויף שטייערען גיט ער אויס 109 זל., און אויף אַלע איבריגע בעדערפֿנישען ... 48 זל. מ'קען קוועסטיאָנירען די פּינקטליכקייט פֿון דאָזיגען חשבון, אָבער אפילו דער בעסטער רעכנונג וועט נישט אָנווייזען קיין גרעסערע פּאָזיציע אויף די איבריגע אויסגאַבען. עס דרינגט בכן דערפֿון, אַז נאָכ'ן אויסגעבען אויף דעם נויטיגסטען און נאָכ'ן אָפּצאָהלען די שטייערען בלייבט דעם פּוילישען בירגער 41 זל. אויף אַלע זיינע פּערזענליכע און געזעלשאַפֿטליכע בעדערפֿנישען. פֿון די דאָזיגע 41 זל. וויל מען בויען וואוין-הייזער, פֿאַבריקען, [illegible] בויען נייע באַהן-ליניעס א. ד. ג.

דער אַבסורד וואָס ליגט דערין איז אויף דער האַנט. [illegible] קען מען נישט אויפֿשטעלען דעם חרוב-געוואָרענעם קאַפּיטאַל, קען מען נישט אויפֿבויען אונזער אינדוסטריע, און נישט סערויפֿערן מיט אַ דאַך איבער'ן קאָפּ די הונדער-טער טויזענדער בירגער, וואָס שטיקען זיך איצט צו צעהן אויף אַמאָל אין איין קליין שטיבעל. אויב מ'וויל שאַפֿען בעדינגונגען, אין וועלכע עס זאָל מעגליך זיין צו לעזען די דאָזיגע פּראָבלעמען, מוז מען קודם-כל רעדוצירען, און דאָס אין אַ גרויסער מאָס די שטייערען, וועלכע די רעגירונג נעמט צו ביי די בירגער פֿון זייערע הכנסות. בלי-ספֿק דאַרף די מלוכה האָבען איהרע הכנסות, און אַדורכפֿיהרען די אויפֿגאַבען, צו וועלכע זי איז בערופֿען. מ'דאַרף נאָר אַדורכפֿיהרען אַ געהעריגע פֿונאַנדערטיילונג צווישען די פֿונקציעס און נישט בעלאַסטען די מלוכה מיט אויפֿ-גאַבען, וועלכע וואָלטען אפילו ביי נאָרמאַלע בעדינגונגען און ביי אַ וואוילשטאַנד פֿון דער בעפֿעלקערונג געווען איבער די יכולת'ן פֿון דער רעגירונג און וואָס זיינען שעדליך ביי אַ בעפֿעלקערונג, וועלכע פֿערמאָגט נישט קיין קאַפּיטאַל. עס אונטער-ליגט קיין ספֿק, אַז נאָכ'ן אַדורכפֿיהרען אַזאַ פֿונאַנדערטיילונג, וואָלטען די מלוכה-אויסגאַבען זיך בעדייטענד פֿערקלענערט, און דערמיט אַליין וואָלטען זיך פֿערגרע-סערט די מעגליכקייטען פֿון דער בעפֿעלקערונג צו בעפֿרידיגען זייערע אַנדערע [illegible]ליכע בעדערפֿנישען, וועלכע מ'טאָר אויך נישט אינגאַנצען איגנאָרירען.

[illegible] ס איז פֿערהאַן נאָר איין וועג צו רעדוצירען די צו גרויסע אָפּצאָהלען, וועלכע מ'נעמט פֿון די בירגער לטובת דער מלוכה-קאַסע, לטובת די זעלבסטפֿער-וואַלטונגען און סאָציאַלע אינסטיטוציעס. דער וועג וואָס פֿיהרט צום דאָזיגען ציל איז: שפּאָרזאַמקייט אין דער מלוכה-אַדמיניסטראַציע, אויסמיידען דעם עטאַטיזם און די קאָסטבאַרע ווירטשאַפֿטליכע עקספּערימענטען און אויך אַדורכפֿיהרען אַ שטייער-רעפֿאָרם, אַזוי, אַז די שטייערען זאָלען ווערען פֿונאַנדערגעטיילט אויף אַ גערעכטען אופֿן.

די דאָזיגע פּאָסטולאַטען, וועלכע זיינען אין פּלוג גאַנץ פּשוט'ע, וועלען ביי אונז נישט אַזוי לייכט קענען פֿערווירקליכט ווערען, ווייל די כוחות, וואָס שטעלען זיך געגען זייער רעאַליזירונג זיינען צו מעכטיג. דאָס איז אָבער דער איינציגער וועג, [illegible] ר ענטוויקלונג פֿון פּוילען.

דר. ב. ס.

„אַמאַדאַ“
AMADA
כשר לפּסח
אפילו למהדרין מן המהדרין.

די שוין פֿון אַלע אָנערקענטע אַלס די בעסטע סלאַנצען-פּוצער „אַמאַדאַ“ ווערט אויך הייאָהר, ווי אַלע יאָהר אויסגעאַרבייט אונטער דער שטרענגער השגחה פֿון בעקאַנטען הרה"ג ר' יעקב מאיר שליט"א מגלוביץ.

יעווסעקעס פֿיהרען אַ גרויסע אַנטי-פּסח אַקציע.

מאָסקווא, 20 אַפּריל (יט"ע) די יעווסעקעס האָבען אונטערגענומען אַ גרוי-סע אַקציע געגען פּייערן דעם יום-טוב פּסח. עס ווערען אָרגאַניזירט און נאָנצען לאַנד אַנטי-פּסח מיטינגען, און לעקציעס, פֿאַר-טראָג, וואָס האָט דעם צוועק צו בעק-עמפֿען די יודישע רעליגיע.

קיעוו און אין אַ רייהע אַנדערע שטעט איז פֿערציילט פֿראָקלאַמירט געוואָרען אַ קול-

דער יודישער מיניסטער אין אַפֿגאַניסטאַן.

אין ניו-יאָרקער „טאָג“ לייענען מיר: די מעשה וועגען דעם וואַרשאַווער יוד, וואָס האָט זיך אויסגעוואַנדערט קיין אַפֿגאַ-ניסטאַן און וואָס איז דאָרט געוואָרען פֿינאַנץ-מיניסטער אַ יאָהר נאָך זיין אָנ-קומען, ברענגט אויף אין זיין אַ גאַנצע רייה פֿון עהנליכע פּאַסירונגען אין אַנדערע לענדער, וואָס בעווייזט די אונגעוועהנ-ליכע פֿעהיגקייט אין דעם קאָלאָסאַלען צופּאַסונגס-ושעני פֿון'ם יודישען אימי-גראַנט אומעטום.

וועגען אַמעריקאַ איז דאָך שוין אָפּגע-רעדט. דאָ זענען מיר עדות כמעט יעדען טאָג פֿון נייע ביישפּילען, וואָס ווייזען אויף דעם כמעט אומגלויבליכען אויפֿטו פֿון'ם יודישען איינוואַנדערער. אַ יוד, וואָס ערשט מיט קנאַפּע צוואַנציג יאָהר צוריק איז ער געווען אַ „גרינער“ אין אַ בלוטפּונער אָרימאַן, ווערט פּלוצלינג ענט-פּלעקט אַלס דער בויער און איינענטימער פֿון'ם גרעסטען און העכסטען הימעל-קראַצער אין ניו-יאָרק. און אַנ'אַנדערער, וואָס האָט, דאַכט זיך, ערשט נעכטען געזוכט צו מאַכען אַ לעבען פֿון אַ וואַל-וועלען קינעמאַטאָגראַף, ערשיינט פֿאַר אונז פּלוצלינג אַלס דער גרעסטער פֿילם-מאַגנאַט, וואָס אָרגאַניזירט אַ מיליאָנען-קערפּערשאַפֿט פֿאַר דער פּראָדוצירונג פֿון „רעדענדיגע בילדער“.

אָבער די דאָזיגע ערשיינונג איז נאָר נישט בעגרענעצט בלויז אויף אַמעריקאַ. לייענענדיג די יודישע פּרעסע פֿון קובאַ, מעקסיקאָ, טשילי, אַרגענטינאַ און בראַ-זיליען, שטויסט מען זיך אָן אויף עהנ-ליכע פֿאַלען, וואָס ווייזען אויף דעם פֿע-נאָמענאַלען אויפֿשטייג פֿון'ם יודישען אימיגראַנט אין די נייערע אימיגראַציע-לענדער. אומעטום, וואו דער יודישער איינוואַנדערער ווערט פֿערוואָרפֿען, צי אין אַמעריקאַ, צי אין אַפֿגאַניסטאַן, ווייזט זיך באַלד אַרויס זיין גרויסער טאַלאַנט פֿאַר צופּאַסונג צו דער נייער סביבה און זיין פֿעהיגקייט דורכצוברעכען זיך אַ וועג דורך אַלע שוועריגקייטען.

וועלט-קאָנגרעס פֿון יודישע פֿרויען
עס וועלען אַרומגערעדט ווערען די פֿראַגען וועגען עמיגראַציע און פֿרויען-האַנדעל.
עס קומען יודישע פֿרויען פֿון 24 לענדער.

אין אַ פּאָר וואָכען אַרום וועט פֿאָר-קומען אין האַמבורג, דייטשלאַנד, אַ קאָנגרעס פֿון יודישע פֿרויען פֿון דער גאַנצער וועלט. דאָס איז דער צווייטער אַלוועלטליכער קאָנגרעס פֿון יודישע פֿרויען. דער ערשטער איז פֿאָרגעקומען אין וויען, אין מאי 1923 און די געשיכטע פֿון דעם דאָזיגען צוזאַמענפֿאָהר מיט זעקס יאָהר צוריק איז זעהר אינטערעס-סאַנט, ווייל כמעט נאָר דורך אַ צופֿאַל איז געגרינדעט געוואָרען די וויכטיגסטע יודישע פֿרויען-אָרגאַניזאַציע אין דער וועלט.

אין 1914, ניין יאָהר פֿאַר דעם דאָ-זיגען קאָנגרעס איז פֿאָרגעקומען אין רוים, איטאַליען, אַנ'אינטערנאַציאָנאַלער פֿרויען-קאָנגרעס, וואו יודישע פֿרויען-אָרגאַניזאַציעס פֿון די גרויסע לענדער זענען געווען פֿערטרעטען. עס זענען דאָרט געווען רעפּרעזענטירט די „יודישע פֿרויען-בונד פֿון דייטשלאַנד“, „די פֿער-איינגטע יודישע פֿרויען פֿון ענגלאַנד“, דער „פֿערבאַנד פֿון יודישע פֿרויען אין אַמעריקאַ“ און אַנדערע וויכטיגע יודישע פֿעראיינען. אויף די דאָזיגע זיצונגען האָ-בען זיך די יודישע פֿרויען פֿון די פֿער-שידענע לענדער צוזאַמענגערעדט וועגען די פֿערשידענע יודישע פּראָבלעמען, וואָס זענען צו יענער צייט געשטאַנען פֿאַר זיי. אין אַזוי ווי דייטשלאַנד איז דעמאָלט געווען שטאַרקער פֿערטרעטען ווי די אַנדערע לענדער דורך איהר „פֿרויענבונד“, האָט זי געגעבען די אי-ניציאַטיווע צו שאַפֿען אַנ'עהנליכען וועלט-קאָנגרעס פֿאַר יודישע פֿרויען.

אין אַ פּאָר מאָנאַטען אַרום איז אָבער די מלחמה אויסגעבראָכען, און האָט פֿערניכטעט די אַלע פּלענער, וואָס די גרופּע יודישע פֿרויען האָט געשאַפֿען פֿאַר דעם דערמאָהנטען וועלט-קאָנגרעס, און דורך דער גאַנצער מלחמה-צייט און עטליכע יאָהר נאָכדעם האָבען די יודישע פֿרויען פֿון אייראָפּאַ נישט געהאַט קיין שום מעגליכקייטען צו פֿערווירקליכען דעם פּלאַן. זייערע לאָקאַלע פֿראַגען זע-נען געווען שווער גענוג צו לעזען, און נאָר אַמעריקאַ האָט ביי יענער צייט גע-קענט מאַכען אַ שריט צו בויען און פֿון אַמעריקאַ איז טאַקי געקומען דער נייע טיגער שריט.

אין מאי 1923 האָט דער פֿערבאַנד פֿון די יודישע פֿרויען גענומען די איני-ציאַטיווע און פֿערופֿען דעם געפּלאַנטען קאָנגרעס אין וויען.

אויף דעם דאָזיגען קאָנגרעס האָבען זיך אָבגערופֿען 24 לענדער, וועלכע האָ-בען געשיקט 92 דעלעגאַטען. אויסער אַמעריקאַ און די גרויסע מלוכות פֿון אייראָפּאַ זענען אויך געווען פֿערטרעטען בולגאַריען, אַרגענטינאַ, פּאָרטוגאַל, מעק-סיי, טריפּאָלי, קובאַ, ניו-זילאַנד און אַנ-דערע. עס איז לייכט צו בעגרייפֿען די פֿראַגען, וואָס האָבען אינטערעסירט די אַלע פֿרויען צו יענער צייט. אין מעהרסטע פֿאַלען איז זיי געשטאַנען פֿאַר די אויגען דער חורבן און טרויער פֿון זייער לאַנד און פֿון זייערע נאָהענטסטע. נאָר מיט גרויס מוט און קוראַזש און פֿול מיט שאַפֿונגס-קראַפֿט, און מוטערליכער ליבע און זעלבסט-אָפּפֿערונג, האָבען זיי זיך געשטעלט אַלס ציל צו העלפֿען יעדע ביי זיך אין איהר איינענער היימלאַנד און אין איהר איינענער סביבה אויף ווי ווייט אַריינצוברענגען ניי לעבען און אויפֿצו-בויען דאָס צושטערטע און פֿערניכטעטע.

דער קאָנגרעס איז געווען פֿון דער גרעסטער וויכטיגקייט. די פֿרויען האָבען זיך פֿון איהם צוריקגעקעהרט אין זייערע פֿערשידענע לענדער מיט גרויס מוט און בעגייסטערונג, און מען קען זאָגען, אַז אַ גרויסער טייל פֿון דער אויפֿבויאונגס-אַרבייט, וואָס איז פֿאָרגעקומען נאָך דער מלחמה האָט געהאַט דעם שורש אויף דעם קאָנגרעס. די פֿרויען, וואָס זענען געווען פֿערבונדען מיט דער לייטונג פֿון דעם קאָנגרעס זענען געווען פֿרוי רעבעקאַ קאָהוט פֿון ניו-יאָרק, וועלכע איז ער-וועהלט געוואָרען אַלס פֿאָרזיצערין און אַ זשפּעטער אויך געוואָרען די פּרעזי-דענטין, פֿרוי אַניטאַ מילער-קאָהען פֿון וויען און תל-אביב, וועלכע איז בעקאַנט אַלס די מוטער פֿון 5000 יתומים. אין אייראָפּאַ. פֿרוי ד"ר אַליס דזשייקאָבס, אַ פּראָמינענטע יודישע פֿרויען-קעמפּערין פֿון האָלאַנד, פֿרוי טעסיליאַ ראָזאָווסקי, וואָס איז פֿערבונדען מיט דער יודישער אימיגראַציע אין ניו-יאָרק, פֿרוי מאַסענ-סאָן פֿון ארץ-ישראל און אַנדערע.

אַ מיטאַרבייטער פֿון ניו-יאָרקער „טאָג“ ח. יפה האָט געהאַט אַ געשפּרעך מיט פֿרוי קאָהוט וועגען דעם פֿאָרשטעהענדען קאָנגרעס און גיט איבער פֿאָל-גענדע ווייטערדיגע איינצעלהייטען:

— „זעקס יאָהר זענען פֿאַראיבער“ — האָט צו מיר געזאָגט פֿרוי קאָהוט, וועל-כע איז איצט שטאַרק פֿערנומען מיט די פּלענער פֿאַר דעם קומענדיגען קאָנ-גרעס אין האַמבורג, — און די זעקס יאָהר האָבען זיך די אומשטענדען און די פֿערשידענע לענדער געביטען. און איי-ניגע — צו בעסער. מיר זענען פֿערטראָ-טען דורך אונזערע איינענע צווייגען און אַלע לענדער אויף דער וועלט, איינשלי-סענדיג יאַפּאַן און אַזוי וועלען אויך די פּראָבלעמען און דיסקוסיעס פֿון דעם קו-מענדיגען קאָנגרעס זיין אַנדערש, ווי ביי דעם ערשטען.“

— „וויפֿיל לענדער ערוואַרטעט איהר זאָלען זיין פֿערטרעטען אויף דער קאָנ-פֿערענץ אין האַמבורג? — האָב איך געפֿרעגט מאַדאַם קאָהוט.

— „אַרום פֿינף און צוואַנציג. נאָר אַרום און אַרום ערוואַרטען מיר אַ גרוי-סע צאָהל פֿרויען. מיר האָבען ספּעציעל אַראַנזשירט דעם דאַטום אַנפֿאַנג יוני, כדי די פֿרויען, וואָס וועלען פֿאָהרען צו דעם ציוניסטישען קאָנגרעס אין צוריך, אין יולי, און די גרויסע צאָהל פֿרויען וואָס פֿאָהרען סתם אין אייראָפּאַ און אויף רייזעס אין אייראָפּאַ אין די זומער-מאָנאַטען זאָלען קענען בעוואוינען אונ-זערע זיצונגען. מיר ווייסען אָבער, אַז דענעמאַרק וועט שיקען דעלעגאַטען, אויך יוגאָ-סלאַוויען און אַנדערע לענדער, וואו די יודישע געמיינדעס זענען נישט זעהר גרויס. אַמעריקאַ וועט שיקען אַרום 50 דעלעגאַטען.“

— „און וואָס וועלען זיין איינערע הויפּט-[illegible] אויף דעם קאָנגרעס?

— איז געווען מיין נעכסטע פֿראַגע.

— „די וויכטיגסטע פֿראַגע, וואָס רוהרט אונז אָן די יודען און יעדען לאַנד איז די אימיגראַציע-געזעצען. מיר וועלען בעשפּרעכען וואָס יודען מעגען אימיגרירען און וואו זיי טאָרען נישט און אויף ווי ווייט פֿערשידענע אָרגאַני-זאַציעס קענען העלפֿען די אימיגראַנטען. נאָך אַ וויכטיגע פֿראַגע, וואָס האָט אויפֿ-געהויבען ווערען וואָס זיין ווייסע שקלאַ-פֿעריי פֿון יודישע פֿרויען און די פֿערשי-דענע לענדער. דאָס ליידער איז געוואָרען ביי אונז יודען זינט דער מלחמה אַ זעהר פֿרויערינע ערשיינונג, און מיר וועלען די פֿראַגע בעהאַנדלען מיט אָפֿענע אויגען.“

— „און וואָס איז מיט ציוניזם? — האָב איך פֿרוי קאָהוט געפֿרעגט.

— „איך האָב געהאַט אַ ביסעל שווע-ריגקייטען ביי דעם ערשטען קאָנגרעס, ווען איך האָב פּרובירט אַרויפֿברענגען די ציוניזם-פֿראַגע אויף דער טאָג-אָרד-נונג. אַ סך פֿרויען וואָס זענען ווייט פֿון דעם האָבען מורא, אַז מיין ציל איז צו פֿערוואַנדלען דעם קאָנגרעס אין אַ ציוי-ניסטישע קערפּערשאַפֿט. נאָר ביים סוף פֿון קאָנגרעס האָט מיר געגאָלטען פֿאָר-צושטעלען געוויסע שריט און פּלענער אין דער גויטיגער ריכטונג. און איצט וועלען מיר דאָס זעלבע טון מיט דער פֿראַגע פֿון דער „יודישער אַגענטור“, אַבי דאָס מאָל וועט עס אָפֿיציעל בעה-האַנדעלט ווערען. דאָס געהט אַריין און דער זיצונג, ביי וועלכער מען וועט אויפֿ-געהמען אינטערנאַציאָנאַלע פֿראַגען.“

איך האָב בעמערקט אויף פֿרוי קאָ-הוט'ס מיט פּעק פּאַפּירען און בריוו פֿון אַלע עקען וועלט. אַלע זענען פֿון פֿרויען וואָס גרייטען זיך צו דעם קאָנגרעס. די בריוו ענטהאַלטען געוויסע פּלענער, אויף וועלכע מען זוכט פֿרוי קאָהוט'ס מיינונג; אַנדערע בריוו זענען פֿון אַ רייהע נייע לענדער, וואָס וועלען שיקען פֿערטרעטע-רינס אויפ'ן קאָנגרעס.

ח. יפה.

אין ארץ-ישראל ווענען אַלע צופֿרידען
ה' אשר קאָהנ'ס פּלענער וועגען אַ אינדוסטריע אונטערנעמונג אין א"י.
(אַ געשפּרעך מיט ה' מיכאל פּלאַטאַ)

דער בעקאַנטער ציוניסטישער עסקן ה' מיכאל פּלאַטאַ, וועלכער איז די טעג צוריקגעקומען פֿון א"י, וואו ער האָט זיך אויפֿגעהאַלטען איינינע וואָכען, האָט אין אַ געשפּרעך מיט אונזער פֿערטרעטער איבערגעגעבען איינינע אינטערעסאַנטע איינצעלהייטען וועגען דער איצטיגער לאַגע און שטימונגען אין א"י.

אויף די פֿראַגע, ווי עס לעבט זיך דאָרטען אונזערע „עולים“ פֿון לאָדז, וואָס זיי מאַכען און ווי זיי פֿיהלען זיך, האָט ה' פּלאַטאַ געענטפֿערט:

— אין אַלגעמיין זענען זיי אַלע צו-פֿרידען. מאַנכע געהט עס זעהר גוט, אַנ-דערע גוט און ווידער אַנדערע נישט שלעכט. פֿערהאַן נאַטירליך אויך אַזעל-כע, וועלכע געפֿינען זיך נאָך אין דער בחינה פֿון „זוכען“ און „איינאָרדנען זיך“ — און זיי געהט עס נישט אַמבעס-טען. אָבער אויך זיי בעקלאָגען זיך נים. קיינער פֿון זיי קלערט אפילו נישט וועגען צוריקקעהרען קיין לאָדז, אָדער בכלל קיין אייראָפּאַ; זיי ווילען גאָר נישט הערען דערפֿון. איבערהויפּט, אין א"י זענען אַלע צופֿרידען. דאָס איז זעהר כאַראַקטעריס-טיש. יאָ גוט, נישט גוט, מ'איז צופֿרידען. און איך פֿערשטעה, פֿאַרוואָס: די אַט-מאָספֿערע מאַכט עס. מ'איז דאָרט פֿרייע מענטשען, מ'ווייסט נישט פֿון די מאָראַ-לישע ליידען, ווי דאָ ביי אונז, מ'פֿיהלט זיך — נו, ווי זאָל איך אייך זאָגען? — ווי ביי זיך און דער היים. אַ גלות-יוד קען גאָרנישט פֿערשטעהן, וואָס דאָס הייסט אַזוינס „זיין ביי זיך און דער היים“. ערשט אין א"י דערפֿיהלט מען עס.

איך האָב דאָרט געטראָפֿען אַ געוועזענעם לאָדזער פֿאַבריקאַנט. וואוינט ער אין אַ קאָלאָניע אין צוויי קליינע שטיבעלעך, זעהר בעשיידען מעבלירט. פֿרעג איך איהם, צי ער וואָלט זיך נישט געוואָלט אומקעהרען צוריק קיין לאָדז און זיך ווי-דער פֿערנעהמען מיט פֿאַבריקאַציע. נים ער מיך אַ מעסט אָפּ מיט די אויגען און ענטפֿערט מיר: „נו, און אַ מענש זיין איז ביי אייך גאָר נישט? איך האָב דאָ נישט איבעריג גוט, אָבער איך לעב אַ מענשליך לעבען און ווייטער — ווי גאָט וועט געבען. און דאַן ווייזט ער מיר דורכ'ן פֿענסטער אויף די פֿעלדער און גערטנער און אויפ'ן הימעל, גיט אַ פֿיהר מיט דער האַנד איבער'ן האָריזאָנט און רופֿט זיך אָן מיט אַזאַ אינערליכען שטאָלץ: זעהט איהר, דאָס איז אַלץ יודיש... אַ קליין וועלטעלע, אָבער פֿאַר אַ יודען דאָס איינציגע פֿרייע וועלטעלע אויף גאָט'ס ערד.“

— אַ צווייטען יודען האָב איך בעגע-גענט, אויך אַ לאָדזער, ער האָט דאָ גע-האַט אויף קאָנסטאַנטינער גאַס אַ שפּייז-געוועלב און אַ פּאָר טויזענד דאָלאַר פֿער-מעגען, הײנט איז ער אַ צייטונגס-פֿער-קויפֿער. גיב איך דאַוזהם אַ פֿרעג, צי ער נישט געוואָלט צוריקפֿאָהרען אַ היים, ס'איז דאָך איהם דאָרט בעסער געווען. קוקט ער מיך אָן ערשטוינט: „אַ היים? און וועלכע היים? מיין היים איז דאָ, זאָגט ער, איך אַרבייט דאָ שווער אויפ'ן ביסעל חיונה, איהר זעהט דאָך, איך לויף אַרום טאָג-טעגליך מיט צייטונגען צווי-שען תל-אביב און די קאָלאָניעס, ס'איז נישט קיין לייכטע פּרנסה, אָבער צוריק אין גלות אַריין — ניין, זאָל מיך גאָט אָפּהיטען. קיין געלד האָב איך נישט, אָבער איך בין דאָ אַ מענש גלייך מיט אַלעמען.“ דאָס זעלבינע האָבען מיר גע-ענטפֿערט צעהנדליגער אַנדערע.

— ווי איז בכלל די לאַגע אין ארץ-ישראל?

— ארץ-ישראל בויט זיך. דער יודי-שער ישוב וואַקסט און פֿערפֿעסטיגט זיך אין יעדער הינזיכט. דער שטח פֿון יודי-שען באָדען-בעזיץ האָט זיך אין משך פֿון די לעצטע פּאָר חדשים אַ סך פֿער-גרעסערט. ביי אונז רעדט מען נאָך אַלץ עפּיס וועגען אַ „קריזיס“ אין א"י. דאָרט האָט מען שוין לאַנג פֿערגעסען, אַז ס'איז געווען אַמאָל אַ קריזיס. ווען מ'קומט אַהין, האָט מען דעם איינדרוק ווי מ'וואָלט אַריין אין אַ גרויסען וואַרשטאַט: אומע-טום ווערט געאַרבייט אינטענסיוו, מ'בויט אַ היים פֿאַר יודען. אין תל-אביב בויט מען נייע הייזער, און נישט נאָר הייזער אויף צו וואוינען, נאָר אויף עפֿענטליכע בנינים. אַזוי צ. ב. בויט מען איצט אַ בע-זונדערע געביידע פֿאַר אַ העברעאיש טע-אַטער און אַ ספּעציעלען בנין פֿאַר'ן „עונג שבת.“ איהר ווייסט דאָך, וואָס דאָס איז אַזוינס. איך האָב בייגעוואוינט אַזאַ „עונג שבת“ און קען אייך זאָגען, דאָס איז אַ איינדריקסונג פֿון אַ הויכען גייסטיגען און עמאָשען ווערט. דאָס גע-ביידע פֿאַר'ן „עונג שבת“ בויט אַ אַמע-ריקאַנער יוד אויף זיין חשבון. דאָס אַמע-ריקאַנער יודענטום טוט איבערהויפּט זעהר פֿיל אויף פֿאַר א"י. איך מיין, אַז אויף אונזערע אַמעריקאַנער ברידער שטיצט זיך כמעט די גאַנצע אויפֿבוי-אַרבייט. זיי אינוועסטירען קאַפּיטאַלען אין לענדערייען, אין פּרדסים, אין הייזער, און אַלערליי אינדוסטריע-אונטערנעה-מונגען, זיי אינטערעסירען זיך מיט א"י און בעזוכען אָפֿט דאָס לאַנד, און נישט איינצינגווייז נאָר גרופּענווייז. איך בין אָפּ-געפֿאָהרען קיין א"י פֿון ווילפֿראַנש (פֿראַנצויזישע ריוויערא) מיט דער שיף „מוירעטאַניאַ.“ אויף דער שיף האָב איך געטראָפֿען איינינע הונדערט יודישע טו-ריסטען פֿון אַמעריקאַ. פֿיל פֿון זיי זענען בעטייליגט אין פֿערשידענע אונטערנעה-מונגען אין א"י, בעזונדער פֿון נחלאות, די איבריגע זענען געפֿאָהרען „עפּיס אויפֿטוהען.“ מיר פּוילישע יודען זענען נאָך זעהר הינטערשטעליג. אמת, מיר האָבען געגעבען דעם לאַנד דאָס מענ-שען-מאַטעריאַל, די אַרבייטער, די בויער, דעם גרעסטען טייל וועגנגסטענס, אָבער אַהן אַפּיטאַל לאָזט זיך גאָרנישט מאַכען, און פֿאַר'ן אַפּיטאַליסט, דעם אונטערנעה-מער, איז דאָ אַ ברייט אַרבייטס-פֿעלד אין א"י. לײדער פֿערשטעהען מיר דאָס נישט. אונזערע אַמעריקאַנער ברידער פֿערשטעהען דאָס בעסער.

— צי האָט איהר עפּעס געהערט וועגען די פּלענער פֿון ה' אָסקאַר קאָהען און ארץ-ישראל?

— מיט ה' קאָהען האָב איך זיך געטראָ-פֿען צוויי מאָל, איינמאָל אין טבריה און נאָכדעם אין תל-אביב. איך האָב בוידע מאָל געהאַט די געלעגענהייט אויספֿיה-ליך אַרומצורעדען מיט איהם די לאַגע אין א"י און אויסצופֿרעגען איהם וועגען זיינע פּלענער. ה' קאָהען האָט מיר ער-קלעהרט אַ טוואַס: אַז ער בלייבט אין א"י, דאָס איז ביי איהם אַ בעשלאָסענע זאַך. ער וויל נעהמען אַנ'אַנטייל אין דער אויפֿבוי-אַרבייט דורך גרינדען אַ אינדוסטריע-אונטערנעהמונג. מעגליך, אַז ער וועט פֿערווירקליכען זיין אַלטען פּלאַן, דאַן וועט אפשר אויך דער פּאַריזער ראָטשילד האָבען אַ שייכות דערצו. איבריגענס קען ער נאָך נישט זאָ-גען, וואָס פֿאַר אַנ'אַרט אונטערנעהמונג דאָס וועט זיין. ביז יוני בלייבט ער אין א"י, דאַן פֿאָהרט ער אָפּ אויף אַ פּאָר חדשים קיין אייראָפּאַ און אין הערבסט קומט ער צוריק. און דאָס מאָל וועט ער שוין ברענגען מיט זיך אַ גענוי אויסגע-אַרבייטען פּלאַן. א"י האָט אויף ה' קאָהען געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק. ער זעהט, זאָגט ער, אמת'ע אויפֿלעבונג, שאַפֿונגס-פֿרייד, איניציאַטיווע, ענערגיע, מיט איין וואָרט, ער זעהט דאָס וואונדער, ווי פֿון אַ „אין“ ווערט אַ „יש“. ער איז אויך זעהר גערוהרט פֿון דער וואַרימער אויפֿ-נאַהמע, וואָס מ'האָט איהם געמאַכט אין א"י. קורץ, מיין איינדרוק איז, אַז ה' קאָהען בלייבט אַ ארץ-ישראלדיגער.

א.

דער איינציגער עכטער
TRADE MARK
קאָניאַק
וועלכער איז
כשר לפּסח
איז דער אויסגעצייכנעטער
ארץ-ישראלדיגער
„כרמל“
קאָניאַק

לאדזער כראניק.

רעגיסטראציע פון די „פרעמדע"

היינט זונטאג קומט די רעגיסטראציע נישט פאר.

מארגען דארפען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראציע די פרעמדע וואס זייערע באמיליען=נעמען הויבען זיך אן מיט: H.

די וואס קומען צו דער רעגיסטראציע מוזען מיטברענגען א פאס, און ווען עס איז אנגעגעבען זייער מליכה=אנגע=הערינקייט און 2 פאטאגראפיעס.

נאכט-דיזשורען אין די אפטייקען.

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: אנטאניעוויטש, פאביאניצער 50; באנדזינסקי, פעטריקאווער 164; סאלא=לעווימש, פושעיאזר 19; יעמביעלינסקי, אנדזשעיא 26; זונדעלעוויטש, פעטרי=קאווער 25; קאמפערקעוויטש, זגערזשער 54; מראקאווסקא, בזשעזשינער 56.

מצות, אייער, ווייז איז דא לרוב אבער דער פאר-פסח פדיון איז א שוואכער.

יקרות אויף קארטאפעל 15—17 זל. א קעריץ.

(ג) לאדז איז היי=יאהר פערזארגט מיט מצות. די פרייזען זענען צוליב דעם פון מצות פערהעלטנישמעסיג צוגענגליך. א פונט מצות פערקויפט זיך היינט פאר 28—30 זל., מאשין=מצות פון לאדזער אויסארבייטונג קאסטען עטוואס טייערער.

די שפע פון מצות און לאדז האט פיל בעקערייען בעזונדער דעם פערגאנגענעם פרייטאג געצוואונגען צו שליסען די בעקערייען, ווארום די מצה=לאגער'ס זענען איבערפילט און קונים זענען דא ווייניג. דער מאנגעל אין געלד לאזט זיך פיהלען אויף שריט און טריט. צוליב דעם איז די לאגע א געדריקטע אין אלע פאר=פסח=בראנזשעס.

די איינציגע מערכה פון די מצה=פראדוצענטען זאל זיין דאס, וואס פון איין זייט פיהרט מען ארייין קיין לאדז פראווינצער מצות, און פון דער צווייטער זייט טראנספארטירט לאדז א סך מצות פאר דער פראווינץ.

אין אלגעמיין אבער, איז דער מצות=סעזאן נישט קיין פויגעלדיגער.

וואס שייך דאס אלגעמיינעם פאר=פסח אין לאדז פיהלט זיך די לעצטע טעג א קליינע אויפלעבונג אין דער גאלאנטעריע=בראנזשע, ווי אויך אין קאנפעקציע. אמת, מען קויפט נאר אין די בראנזשעס קליי=ניגקייטען. דער פדיון איז דעריבער א קנאפער. דער היינטיגער סוחר פון גאלאנ=טעריע איז על פי רוב א לאדזער, דאגע=גען סוחרים פון דער פראווינץ זעהט מען אינצט ווייניג.

אויף די ספעציעלע פסח'דיגע ארטיקלען, ווי אייער, וויין א. א. וו. איז א גרע=סערע נאכפראגע. די פרייזען זענען אבער אין פערגלייך צו דער שלעכטער צייט, זעהר הויך. א שאק אייער קאסט פון 12—13 זל. א בעזונדערער יקרות איז אויף עופות. אויף דעם „ארימען" ארטי=קעל קארטאפעל איז א יקרות: א קעריץ קארטאפעל קאסט 15—17 זל.

№ 1

פרעמיען-קופאן

פאר די לעזער פון „לאדזער טאגעבלאט"

ווער עס שטעלט צו 10 אזעלכע קופאנעס, בעקומט דאס מאנומענ=טאלע ווערק „די יודישע געשיכטע" פון פראפ. גרעץ, ווי אויך 5 גרויסע ווערטפולע ביכער פון ד"ר א. קאראלניק'ס ווערק צו דעם שפאט=ביליגען פרייז:

„יודישע געשיכטע" — — 14 זל.

5 ביכער פון ד"ר קאראלניק 16 זל.

מען קאן אויפ'ן קופאן קריגען אויך ביידע פרעמיעס צוזאמען און יעדע בעזונדער.

לאדזער יודישער קאמער-טעאטער

ארט

לייטער: מ. בראדערזאן און ד. בייגעלמאן.

היינט, זונטאג

1 פארשטעלונג

אנהויב 9.30 אווענד

VII גראנדיעזער פראגראם

א. נ.

מצה=בריי

1) פראלאג, 2) מחותנת'טעס, 3) שבת=הגדול און קורץ=פרייטאג, 4) כ ווער א דאזאר, 5) חכמת=כינע, 6) מצה=בריי, 7) א ברכה איבער א דונער, 8) דאס קליגע חזנ'דעל, 9) אוים'ן גאניק'ל, 10) לבנת=פאראד.

טעקסט: מ. בראדערזאן און י. אבערזשאנעק. מוזיק: קאמפ. דוד בייגעלמאן. ליט. לייטער: מ. בראדערזאן. מוזיק.לייטער: דוד בייגעלמאן. לייטער פון דיר: ד. ראזענטאל. רעזשי: רא=פעקטיווע. קאנפעראנסיע: מ. עלבויב. קאס=טיומען און דעקאראציעס (אויסגעפיהרט אין אייגענעם ווארשטאט): ד. מאטום און ש. בלום. קאנצערט=מייסטער: ש. בייגעלמאן.

בילעטען צו בעקומען פון 7 אווענד אין קאסע שבת פון 2—5 און 7 און אווענד.

די ווילנער פאבאר-אפערע

4-טער און 5-טער טאג פון פראצעס.

(§) דער 4=טער און 5=טער טאג פון פראצעס גענען דער ווילנער פאבאר=אפערע איז אראפ אונטער'ן צייכען פון די ערקלעהרונגען פון אנגעקלאגטען סער=זשאנט ווראנפעל און פון אטנונגע עדות. דער עדות לייב סענדער האט צוגע=שטעלט קויהלען און האלץ אין ווילנער פ. ק. או. ווענען די פאבאר=אפערע ווייס ער גארנישט וואס צו זאגען.

דער עדות פרוי בראדער קען נישט די מאכער'ס קאו און פייפער און האט מיט זיי קיין שום מגע אמשא נישט געהאט. זי האט נישט פערמיטעלט ביים געבען געלד די אנגעקלאגטע צו בעפרייען פאר באראווע.

דער עדות יצחק שמאלעוויטש ער=קלעהרט, אז ער איז צוגערעכענט געווא=רען אלס פאבאראווע פון יאהרגאנג 1906 צו קאטעגאריע א. ער ער האט זיך נישט בעמיהט בעפרייט צו ווערען פון מילי=טער. אבער פלוצלינג האט ער בעקומען א ידיעה, אז ער ווערט צוגערעכענט צום נארקאמיגענט.

דער פארזיצענדער פרעגט דעם אנגע=קלאגטען פארפולס. ראגאלסקי פארוואס דאס איז געשעהן. דערויף ענטפערט דער לעצטער, אז זיינע פאפירען האבען זיך מסתמא פערוואדפען צווישען די פאפי=רען פון די נארקאמיגענטונגע. דער עדות לייענט, לעטענט, אז ער זאל האפען גע=האט התחייבות'ן מיט די מאכער'ס קאו, פייפער און ברייער.

דער עדות פוקס א 1906=ער זאגט, אז ער האט זיך געהערט צוגעמאכער קיין ווענען בעפרייען אותם. דער לעצטער האט אותם ערקלעהרט, אז דאס ווערט קאסטען 1200 זל. קיין געלד האט ער אבער גיט געהאט און דאס מזל האט אותם אפגע=גלוקט און ער איז צוגערעכענט געווארען צום נארקאנטונגענט.

דער פארזיצענדער שטעלט דא פעסט א סתירה מיט'ן עדות'ס ערקלעהרונגען ביים אויספארשונגס=אקט.

עס זענען נאך אויסגעהערט געווארען עטליכע עדות אלע פאבאראווע האט זיי נען עמעס דורך א גט בעפרייט געווארען פון מילומער, הגם זיי האבען זיך דערויף גארנישט גערופט.

איינינגע פון זיי פלאנטען זורע מוט די צונג און עס איז צו זעהן, אז זיי זאגען נישט דעם גאנצען אמת. דערמיט האט זיך פערענדיגט דער פינפטער טאג אט דעם אינטערעסאנטען פראצעס.

אכטונג ארבייטסלאזע טעקסטיל-ארבייטער!

אלע וואס האבען זיך רעגיסטרירט אויף דער פסח=אונטערשטיצונג. דארפען קומען אין פעראיין וויסכאריניץ 70. היינט, זונטאג, 10 פארט.

די פערוואלטונג פון דער אבטיילונג 7 „ייע"

2 יונגע פרויען צושניטען געווארען פון א צוג

געאיימט גענומען זיי ביידע אנטקעגען דעם טויט.

(§) עהערגעכטען ביינאכט זענען אויף דער באהן=ליניע לאדז—קאלושעק נעבען פארק 3. מאי צעשניטען געווארען פון א צוג 2 יונגע פרויען. די 18 יעהריגע יאדוויגא סאלארעק פון וווסאקא 36 און די 17 יעהריגע מאריא סאבאטאפען ראקא=מיטינער 14. ביידע מעדלער זענען א לאנגע צייט געווען ארבייטסלאז און געפאלען צו לאסט די עלטערן,ארימע פאבריק=ארבייטער. דאס האט זיי ארייגגעווארפען אין גרוים פערצווייפלונג און זיי האבען בעשלאסען צו בעגעהן זעלבסטמארד. צו דעם צוועק האבען זיי זיך פריהער פער'סמ'ט מיט סובלימאט און דערנאך זיך גענומען פאר די הענד און זיך געווארפען אונטער די רעדער פון אנקומענדיגען צוג.

איינע איז געהרג'עט געווארען אויפ'ן ארט, די צווייטע איז אין גסיסה צו=שטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפי=טאל.

געשעפט פון פארבען און לאקירען.

אונטער דער אגענטור פאך=לייטונג פון ה' מאיר פראגע איז געעפענט געווארען א סקלאד פון פארבען און לאקירען אויף נארוטאוויטשא 3. די פירמע שטעהט אין קאנטאקט מיט די גרעסטע אינלענדישע און אויסלענדישע פארבען פאבריקען און איז דעריבער פערזעהן מיט א גרויסען רעזערוו פון פארבען און לאקירען א. א. ארטיקלען.

פרייזען — זעהר צוגענגליכע.

פרעזעס פון דער פאביאניצער קהלה אויף דער בעשולדיגונגס-באנק

אפקלאנגען פון פאביאניצער שוחטים-שטרייט.

(§) בשעתו האט אין פאביאניץ אויס=געבראכען א שוחטים=שטרייט, דערפאר ווייל די קהלה האט לויט א פעראדדנונג פון דער אויפזיכטס=מאכט בעזייטיגט פון זיין אמט א און=עטאטאווע שוחט, וואס האט געבראכט שאדען דער קהלה דערמיט וואס ער איז געווען א ווינקעל=שוחט. דע=רויף האבען די איבריגע 4 שוחטים ער=קלעהרט א שטרייק, וואס זיי האבען דער=קלעהרט דערמיט וואס דער רב האט גע=אסר'ט די שחיטה אהן אנטייל פון בעזיי=טיגטען שוחט. היות ווי עס האט זיך צו=ליב דעם געפיהלט א מאנגעל פון פלייש און שטאט האט די אויפזיכטס=מאכט בעפוילען דעם מאגיסטראט צונויפצורו=פען א קאנפערענץ מיט'ן צוועק צו ליק=ווידירען דעם שטרייק. דער מאגיסטראט האט דאן גערופען די קאנפערענץ פון אלע פעראינטערעסירטע צדדים וועגען וואס סער האט מיטגעטיילט דעם סעקרע=טאר פון דער קהלה. דער לעצטער מיי=נענדיג, אז דער מאגיסטראט וועט בעזונ=דער'ס שיקען איינלאדונגען צו דער קאנ=פערענץ האט בלויז וועגען דעם מיטגע=טיילט דעם פרעזעס פון דער קהלה ה' הענעך הימאן און נישט אלע פרנסים. און רעזולטאט זענען מאקו די לעצטע אויף דער קאנפערענץ נישט געווען.

דער פרעז. הימאן איז צוגעצויגען גע=ווארען דערפאר צו פעראנטווארטליכקייט און דאס פאביאניצער געריכט האט אותם פער'משפט צו בעצאהלען 200 זל. אדער מיט 4 וואכען ארעסט.

אוי=דעם אורטייל האט פרעז. הימאן אפגעגעבען א אפעלאציע און נעכטען איז די אפעלאציע בעטראכט געווארען אין לאדזער קרייז=געריכט.

אין געריכט האט פרעז. הימאן ער=קלעהרט, אז די שולד פאלט דא אויפ'ן סעקרעט. פון מאגיסטראט וואס האט ארייגעפיהרט אין א טעות דעם סעקרעט. פון דער קהלה ערקלעהרענדיג, אז ער וועט שיקען איינלאדונגען צו די קהלה מיטגלידער. אויסער דעם האט ער ער=קלעהרט, אז ער ערפיהלט די פונקציעס פון פרעזעס האנאראווע אהן בעצאהל און ער איז אונפערמעגליך.

אין רעזולטאט האט דאס געריכט מבטל געמאכט דעם אורטייל פון דער ערשטער אינסטאנץ, נאר אנערקענענדיג דעם פרעזעס הימאן פאר שולדיג אין עובר זיין אויפ'ן ארט. 139 פון שטראף קאדעקס איז ער פער'משפט געווארען צו בעצאהלען 20 זל. אדער 4 טעג ארעסט און 3 זל. געריכטס=קאסטען.

באהן-קאטאסטראפע הינטער פיאטרקאוו

12 וואגאנען בעשעדיגט געווארען.

(§) עהערנעכטען ביינאכט איז צווי=שען קאמינעק און פיעטרקאוו פארגעקו=מען א באהן=קאטאסטראפע. א שווערער בעלאדענער משא צוג איז אראפ פון די רעלסען און 12 וואגאנעס זענען צעשמע=טערט געווארען. קיין מענשליכע קרבנות זענען נישט געווען. די קאמוניקאציע איז אויף א צייט איבערגעריסען געווארען. אויפ'ן ארט איז אנגעקומען א אויספאר=שונגס=קאמיסיע.

אויסשטעלונג פון פערסישע טעפיכער

שטאטישע קונסט-גאלעריע — אין שענקעוויטש פארק.

אויסערגעוועהנליכע מזרח=עקספאנאטען, צו זעהר צוגענגליכע פרייזען!!!

די אויבענדערמאנטע טעפיכער זענען געווארען בעשטימט אויף דער אלגע=מיינער לאנדעס=אויסשטעלונג אין פויזען נאר אלס קונסט=ווערק פון פערסיען — זענען זיי נישט צוגעלאזט געווארען.

Sarkis Karabetian z Wiednia

די אויסשטעלונג וועט זיין אפען פון היינט ד. 21. ביז ד. 25. ד.ח. איינשל. פון 10 פריה ביז 10 צו.

גלענצענדע קאריערע פון עריק מאריע רעמארק, דער מחבר פון „אים וועסטען ניכטס נייעס"

כמעט א פאנטאסטישע מעשה'לע

דער מחבר פון דעם פאפולערען ווערק „אים וועסטען ניכטס נייעס", עריק מא=ריא רעמארק, איז, פונקט אזוי ווי ביי=ראן, פערוואנדעלט געווארען אין א שעה=נעם פרוהמארגען אין דעם פאפולערסטען און בעליבטסטען שריפטשטעלער אין דייטשלאנד. רעמארק איז אינצט דער פא=פולערסטער שרייבער אין דייטשלאנד און זיין נאמען האט שוין וויים איבערגעשטי=גען די גרענעצען פון זיין לאנד.

אין זיין לאנד איז גאר, ווען דער דא=זונגער בערוהמטער שרייבער איז נאך גע=ווען אן אנ'אונבעקאנטער יונגערמאנטשיק, וואס איז געזעסען אין קאנטאר פון שערל'ס ביכער=פערלאג און געסקריבעט מיט דער פעדער אין די רעכען=ביכער פון דער פירמע.

עריק מאריא רעמארק איז געווען אויף דער מלחמה, מיטגעמאכט אלע טבעה מדורי גיהינום פון פראנט און ווען ער איז אהיימגעקומען נאכ'ן קריג, האט ער זיך א לאנגע צייט ארומגע=דרעהט איבער די גאסען פון בערלין און געהונגערט. מיט דער צייט האט ער בעקומען א פאסטען אלס אנגעשטעלטער אין שערל'ס ביכער=פערלאג מיט א גאנץ בעשיידענעם געהאלט, וואס האט אותם געקלעקט קוים אויף חיונה. אין די פרייע שעהען האט דער יונגערמאן אויך גע=פרובט צו שרייבען, אבער קיין גרויסע האפנונגען האט ער אליין נישט געלעגט אויף זיך. זיין גאנצע שריפטשטעלערישע ארבייט אין יענער צייט איז בעשטאנען פון עטבים א בולגען גאסען=ראמאן און אין פערעפענטליכען ארטיקלען אין א חודש=זשורנאל. האנארארן פאר דער זונגער ארבייט האט ער בעקומען ארום און ארום א פונף הונדערט מארק, און דאס אויך נישט, ווייל דער ראמאן איז ווערט געווען דאס געלד, נאר די פירמע, וואס ער האט געארבייט, האט ביי אותם אפגעקויפט במקום א גראטיפיקא=ציע פאר זיין געווויסענהאפטער ארבייט אין קאנטאר. דעם מאנוסקריפט האט מען אוועקגעלייגט און ארכיוו צווישען אלע פאפירען, וואס זענען פער'משפט געווארען קיינמאל נישט צו זעהן די ליכטיגע שיין.

רעמארק האט שוין געהאט ברעה אונ=גאנצען אוועקצווארפען די שרייבערי, וואס וועט אותם שוין סיי ווי קיין נאמען נישט שאפען און בעשלאסען צו פער=ענדיגען זיין שטודיום, וואס ער האט אי=בערגעריסען צוליב דער מלחמה. אבער אויך דא איז אותם עפים נישט געגאנ=גען. צום שטודיום האט מען בעדארפט האבען געלד און זיינע בעשיידענע פער=דינסטען אלס אנגעשטעלטער האבען אותם דערויף נישט ערלויבט. ארימדרע=הענדיג זיך אזוי פוסט און פאסט אין די פרייע אוונדען איבער די גאסען פון בערלין, האט ער בעשלאסען, אז עס איז פארט בעסער צו פערברענגען די צייט מיט שרייבען, הגם קיין גרויסע קאריערע וועט ער שוין דערמיט נישט מאכען. און ער האט אנגעהויבען אויפצושרייבען דאס וואס ער האט געזעהען אויפ'ן פראנט. די ארבייט איז נישט געגאנגען ראש=שלעפערנג, אמאל א בלעטעל און אמאל 2 און ענדליך האט זיך צונויפגעשטעלט א היבש בוסעל בעשריבענע בויגען פא=פיר. דאס איז געווען דאס אינצט בעס=רוהמטע ווערק „אים וועסטען ניכטס נייעס". רעמארק האט קיין גרויסע האפ=נונגען אויף זיין שרייבעריי נישט גע=לעגט און עס איז אותם אפילו נישט איינגעפאלען צו געהן מיט דעם מאנוס=קריפט צו א פערלעגער.

דער גורל האט אבער אנדערש גע=וואלט. איינמאל אין א זונטאג, ווען רע=מארק איז געווען פריי פון דער ארבייט און פערברענגט מיט א פאר חברים ביי זיך אין צימער, האט ער זיי געזאגט, אז ער וועט זיי איבערלייענען א פאר בלעטלעך פון מלחמה=זכרונות, וואס ער האט א מאל איבערגעלעבט אויפ'ן פראנט. די קאלעגען האבען מסכים געווען און רעמארק האט ארויסגענומען פון שופ=לאד דעם מאנוסקריפט און אנגעהויבען לייענען.

דער רעזולטאט איז געווען אנ'איבער=ראשענדער. די קאלעגען האבען פון אותם פערלאנגט, אז ער זאל איבער=לייענען דאס גאנצע ווערק. רעמארק האט געליינענט און די קאלעגען זענען געזעסען ווי צוגעשמידט צו די ערטער. און ווען ער האט געענדיגט, האבען זיי אותם פאר שמחה געטראגען אויף די הענד איבער דער שטוב און געשריגען מיט בעגייסטערונג:

— רעמארק, זיי נישט פויל, געה מיט'ן מאנוסקריפט צו א פערלעגער, מען וועט עס פון דיר כאפען ווי אנ'אבן טוב. דו וועסט אליין נישט דעם ווערט פון דעם דאזיגען ווערק!

— מילא, מ'וועט פרובען — האט ער געזאגט — כ'וועל אייך פאלגען, אפשר זענט איהר גערעכט.

צומארגענס האט רעמארק געוויזען שערל'ן דעם מאנוסקריפט. דער אלטער שערל האט ארורכגעמוישט א פאר בלע=טער און א קרום=טוענדיג מיט דער נאז, האט ער געזאגט:

— ניין, יונגערמאן, מ'דארף נישט ארויסשלעפען דאס מיסט פון דער מל=חמה אויף דער גאס ארויס. אין בכלל איז שוין היינט נישטא קיין בעלנים אויף מלחמה=מעמען.

א פערצווייפעלטער האט רעמארק אין אווענד דערצעהלט זיינע קאלעגען וועגען רעזולטאט ביי שערל'ן.

— פייף אויף אותם — האבען זיי אותם צוגעגעבען מוט — שערל איז א קאנסערוואטאר, געהער צו די רעכטע, וואס האבען אונטערגעצונדען דאס מל=חמה=פייער, וויל ער נישט ארויסגעבען קיין מלחמה=ווערק. געה ארייין צו פישער'ן מ'איז א מעהר ליבעראלער פערלאג, דארט וועט מען עס פערשטעהן.

רעמארק איז געגאנגען צו פישער'ן און שעמעוודיג דערלאנגט דעם מאנוסקריפט.

דער רעדאקטאר פון פישער'ס פער=לאג האט אותם געהייסען קומען אין 3 וואכען ארום, ווייל פישער געפינט זיך גראדע אויף א רייזע אין איטאליען און ער וועט ערשט קומען אין 3 וואכען ארום, און אהן פישער'ן קאן ער נישט בעשליסען צו קויפען דעם מאנוסקריפט.

רעמארק'ס חברים האבען אותם גע=ראטען, אז ער זאל נישט ווארטען ביז פישער וועט צוריקקומען, און שוין אריינ=געהן צו אולשטיין'ען.

רעמארק האט געפאלגט.

ביי אולשטיין'ען האט מען אותם גע=זאגט, אז ער זאל קומען אין א חודש ארום, ווייל מען מוז עס פריהער דורכ=לייענען.

דא האט רעמארק אנגעטאן איבער זיך א כוח און האלב שטאמלענדיג געזאגט, אז אזוי לאנג ווארטען קאן ער נישט, ווייל ער האנדעלט שוין אונטער מיט פי=שער'ס פערלאג און דארט וועט ער בע=קומען א תשובה אין 3 וואכען ארום. דאס האט געווירקט. דער רעדאקטאר האט אותם געהייסען קומען אין צוויי וואכען ארום.

רעמארק איז אהיימגעלאפען מיט א גדולה און דערצעהלט זיינע חברים, אז ענדליך וועט ער שוין אין צוויי וואכען ארום וויסען א רעזולטאט.

עס איז אותם אבער אזוי לאנג אויך נישט אויסגעקומען צו ווארטען. אין א פאר טעג ארום בעקומט ער א בריוועלע פון אולשטיין=פערלאג, אז ער זאל תיכף ומיד קומען.

מיט א קלאפענדיג הארץ איז ער אהיינ=געלאפען. אותם האט ערווארט נישט דער רעדאקטאר, נאר אולשטיין'ס זוהן.

דער יונגער פערלעגער האט בעטראכט רעמארק'ן און אנגעהויבען מיט די ווער=טער:

— מיר צאהלען געוועהנליך 7 טויזענד מארק פאר א ראמאן, נאר איהר וועט בעקומען 20 טויזענד.

רעמארק'ן האט א שווינדעל גענומען פאר די אויגען. ער איז שוין נישט געפאלען.

אבער דערמיט פערקויפט איהר אונז אלע אויסשליסליכע רעכט, אפילו אויף די איבערזעצונגען. מיר ריזיקירען, עס וועט זיך אבער פרובירען.

רעמארק האט נישט געגלויבט זיינע אייגענע אויערען. 20 טויזענד מארק, און ווי טעלעגדיג זיך איבערצייגען, צו ער האט רוהיג געהערט, האט ער סתם אזוי ארויסגעשטאמעלט:

— אין מזומן?

— באר געלד — האט מיט א שמייכעל געענטפערט דער יונגער אולשטיין.

ווען ער איז ארוים פון פערלאג, האט ער זיך געפיהלט אלס דער גליקליכסטער מענש אויף דער וועלט, — ער האט ביי זיך אין בארטפעל 20 טויזענד מארק און א פאר וואכען ארום איז שוין רעמארק'ס ווערק געווען דאס פאפולערסטע בוך אין דייטשלאנד. דאס בוך האט געהאט א טי=ראזש פון 200 טויזענד עקזעמפלארען. רעמארק'ס נאמען איז בעקאנט געווארען אין גאנץ דייטשלאנד. אליין האט פון אותם גערעדט און היינט איז ער דער בערוהמטסטער און פאפולערסטער שריי=בער אין דייטשלאנד.

אינצט איז שוין דאס ווערק זיך צו=נאנגען אין 400 טויזענד עקזעמפלארען. און אין א גאנץ קורצער צייט וועט דאס ווערק שוין זיין איבערגעזעצט אין אלע אייראפעאישע שפראכען.

די פירמע אולשטיין האט דערביי גע=מאכט א גאלדען געשעפט, אזא ווערק איז שוין לאנג נישט געווען אין דער וועלט=ליטעראטור. דער אולשטיין=פערלאג האט לעצטענס אויך ארויסגעוויזען א שיינעם זשעסט און נישט קוקענדיג אויף דעם קאנטראקט, וואס זי האט פריהער אפגע=שלאסען מיט רעמארק'ן, האט זי אותם אינצט פרעמיע געגעבען צו 50 פפעניג פון יעדען פערקויפטען בוך. און די מען האט רעמארק בעקומען אויסגעצאהלט גאנצע 200 טויזענד מארק.

עס אזוי איז בעשערט געווען א יונגען אונבעוואוסטען שריפטשטעלער צו ווערען אזוי שטארק פאפולער און א גאנץ שער צייט און צו מאכען נאך דערצו א היבשען פערמעגען.

בלוטיגע עקסמיסיע אויף זשגאַווסקא גאַס

הויז-ווירט שיסט אין המון, וואָס וויל אריינשטעלען צוריק די זאַכען פון אַן עקסמיטירטען ארבייטער.

(:) אויף זשגאַווסקא גאַס איז נעכטען אויסגעפיהרט געוואָרען א בלוטיגע עקסמיסיע.

אין הויז נומער 52 אויף דער זעלביגער גאַס האָט געוואוינט אין א שטוב מיט א קיך דער ארבייטער קאָנסטאַנטי יעלאַשעוויטש. היות ער איז שולדיג געווען פאַר עטליכע קוואַרטאַלען דירה-געלד האָט דער הויז-ווירט אויף איהם אַרויסבעקומען א עקסמיסיע. נעכטען איז געקומען דער קאָמאָרניק און די עקסמיסיע איז דורכגעפיהרט געוואָרען. עס האָט זיך בעת מעשה צונויפגעקליבען א המון ארבייטער, דערזעהענדיג ווי דער ארבייטער מיט זיין פרוי און 4 קינדער ווערען מיט'ן בוסעל בעבעבעס אַרויסגעוואָרפען אויפ'ן גאַס, האָט דער המון גענומען צוריק אריינשטעלען די זאַכען אין שטוב.

דער הויז ווירט וולאַדיסלאַוו סולקאָווסקי איז דאַן אַרויס צום המון מיט א רעוואָלווער און געדראָהט, אַז אויב עס וועט עמיצער זיך צורירען צו די זאַכען וועט ער שיסען. דאָס האָט געווירקט, אָבער נאָר אויף א צייט, שפּעטער האָט זיך ווידעראַמאָל פערקליבען פאַר דער וואוינונג א גרעסערער המון וואָס האָט מאַקי די זאַכען אריינגעשטעלט אין דער וואוינונג. דערוויסענדיג זיך דערפון איז דער הויז-ווירט געקומען צולויפען א צווייטע מאָל מיט זיין רעוואָלווער און האָט אויסגעשאָסען אין המון. עס האָט זיך דערהערט א קרעכץ. ווי עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט איז פערוואונדעט געוואָרען דער ארבייטער פון גייער'ס פאַבריק קיערפעל. אויפ'ן אָרט איז תיכף אָנגעקומען א פּאָליציי פּאַטרול וואָס האָט צוטריבען דעם המון.

—0—

לאָדזשער האַנדעל מיט אויסלאַנד.

(מ.פ.) דאָס ביוראָ פון דער לאָדזשער האַנדעלס-קאַמער מעלדעט אונז, אַז פאָלגענדע אויסלענדישע פירמעס זוכען א פערטרעטונג אין לאָדז: אַמעריקאַנער פאַבריק פון מעקסטיל און ניי מאַשינען; א האַמבורגער פירמע וויל איבערנעהמען א פערטרעטונג פון א גרעסערע לאָדזשער טעקסטיל-פירמע און א גאַנצע ריי אַנדערע אויסלענדישע פירמעס.

שטורעם אין קהלה צוליב דער פּסח-אַקציע

אַרבייטער-פעראיינען ווילען נישט צונעמען די שטיצע פון 2 זל. פאַר א פאַמיליע.

פּאָליציי בעוואַכט דעם קהלה-לאָקאַל.

(ג) פרייטאָג פאַרמיטאָג איז געקומען אינ'ן קהלה אַן אַרבייטער-דעלעגאַציע מיט פּרנס א. ל. זעלמאַנאָוויטש בראש. די דעלעגאַציע האָט זיך געווענדעט צו פּרעזעס מינצבערג, ער זאָל נעמען אין אַכט די גרויזאַמע נויט פון די אַרבייטער, וואָס ליידען פון אַרבייטסלאָזיגקייט און הונגער און זענען געצוואונגען אָנצוקומען נאָך הילף פון דער קהלה.

די דעלעגאַציע האָט בעטאָנט, אַז די צאָהל יודישע אַרבייטסלאָזע איז הייַ יאָהר צוויי מאָל גרעסער ווי פאַראַיאָהרען, דעריבער מוז די סומע אויף פּסח-הילף פאַר אַרבייטער אויך פערדאָפּעלט ווערען. אויב די קהלה בעשטימט איצט פאַר די אַרבייטער די זעלבע סומע, וואָס פאַר-א-יאָהרען, איז דאָס א חוזק, ווייל פאַר אַן אַרבייטער-פאַמיליע פאַלט אויס סך-הכל 2 זלאָטים.

פּרעזעס מינצבערג האָט אָנגעוויזען, אַז ד יקהלה איז איצט נישט ביכולת צוזע- שטימען מעהר געלד אויף דער פּסח-אַקציע.

די דעלעגאַציע האָט דעריבער ערקלעהרט, אַז די אַרבייטער-פאַרשטעהער זענען געצוואונגען פון זיך אָראָפּצוואַרפען די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דער געשאַפענער לאַגע, ווייל די אויפרעגונג צווישען די אַרבייטער איז נישט צו שטילען. די אַרבייטער-פעראיינען וועלען נישט צונעמען די שטיצע פון 2 זל. פאַר א פּערזאָן.

די דעלעגאַציע איז אַוועקגעגאַנגען מיט דער ערקלעהרונג, אַז זונטאָג וועט די קהלה האָבען צו נאָסט 2000 יודישע הונגעריגע אַרבייטסלאָזע, וואָס וועלען מאַניפעסטירען נעגען דער קהלה.

צוליב דעם איז די קהלה שוין נעכטען אָוונד, ביים פערטיילען די לעצטע שטיצע פאַר די אונטערשטיצטע, געווען בעוואַכט דורך פּאָליציי.

היי-יאָהר זענען רעגיסטרירט אויף קהלה-שטיצע 10 טויזענד פּערזאָן, בעת אין 1928 זענען געווען נאָר 6000 רעגיסטרירטע אויף פּסח-הילף.

ס"ה בעטרעפט די סומע אויף דער פּסח-אַקציע 115000 זל., דערביי בעקומען די בתי-תפילה'ס 26000 זל., „ראַבראַטשונאַשטש" 20000 זל., פעראיינען 23,200 זל., פאַר בכבוד'ע 8000 זל., פאַר קליינע שטיצע 11,235 זל., פאַר זעלגער 6200 זל., גייער'ס ראַיאָן 6000 זל. א. א. וו.

פאַבאָר פון יאָהרגאַנג 1908

לאָדז וועלען טעטיג זיין 3 פאַבאָר-קאָמיסיעס.

די לאָדזשער סטאַראָסטווא האָט אויפ'ן סמך פון דער פעראָרדנונג פון דער וואָיעוואָדזטוואָ פעסטגעשטעלט דעם ענדגילטיגען פלאַן פונ'ם פאַבאָר פון יאָהרגאַנג 1908 אין לאָדז.

די פאַבאָראָווע פון לאָדז וועלען דאַרפען שטעהען פאַר 3 קאָמיסיעס: קאָמיסיע נומער 1 אויף פּאָמאָרסקא 18, קאָמיסיע 2 אויף אַגראַדאָווא 34 און קאָמיסיע 3 אויף זאַקאָנטנא 82, וואו עס וועלען שטעהען די פאַבאָראָווע פון די יאָהרגענג 1906 און 1907 קאַט. ב. און אויך די פאַבאָראָווע פון די יאָהרגענג 1883 ביז 1905 וואָס האָבען נאָך ביז איצט נישט רעגולירט זייערע מיליטער-ענינים.

אויסער דעם וועלען שטעהן פאַר די קאָמיסיעס 2 און 3 אין ענדע יוני די פרייווילינע און ד. 26 יוני וועלן שטעהען פאַר דער קאָמיסיע 3 די מאַנסלייט פון יאָהרגאַנג 1908 און די עלטערע יאָהרגענג צוגעטיילט פון אַנדערע פּאָוויאַטען.

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען ווערען קיין וועזוואָניעס צו שטעלען זיך צום פאַבאָר היי-יאָהר נישט געשיקט און די פאַבאָראָווע דאַרפען זיך אַליין מעלדען אין בעשטימטען טערמין און געגענפאַל וועלען זיי שטרענג בעשטראָפט ווערען.

אויב די ביטעס אויף „אולגעס" ווערען נישט אָפּגעגעבען אין טערמין, פערלירען די פאַבאָראָווע דאָס רעכט אויף די דאָזיגע „אולגעס."

א פרעהליכען פּסח קען מען פערברענגען ביים
רייכער-ראַדיא אַפּאַראַט
די בעסטע ראַדיא אַפּאַראַטען זענען נור צו בעקומען אין דער פירמע
Inż. I.Reicher i S-ka
Piotrkowska 142- tel. 15-57

דער בעקאַנטער אַרבעטער-טוער פון ארץ ישראל בן-צבי קומט קיין לאָדז.

די וואָך קומט קיין לאָדז דער בעקאַנטער ארבייטער-פיהרער, מיטגליד פון פּרעזידיום פון „ועד-לאומי" און ארץ-ישראל, ראַטמאַן פון ירושלים'ער שטאָטראַט, מיטגרינדער פון פועלי-ציון פאַרטיי און איינער פון די הויפּט-פיהרער פון דער „הסתדרות" ב ן-צ ב י.

זיין קומען שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַקציע פאַר'ן ארבייטענדען ארץ-ישראל אין פּוילען. בן-צבי'ס בעזוך האָט אַרויסגערופען א גרויסען אינטערעס אין די ברייטסטע קרייזען פון דער הינער יודישער בעפעלקערונג.

—0—

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע זאַל — נאַרוטאָוויטש 20 —
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן און א. קאַמפּאַניעץ
אַנשעל שאָר'ס אַמעריק. יודיש טעאַטער
קומט בעגריסען אונזער גרויסן גאַסט די בערימטע אמעריק. קינסטלערין
דאָראַ ווייסמאַן
די לעצטע און גרעסטע פּרעמיערע פון
דאָראַ ווייסמאַן און אַנשעל שאָר
קאָמעדיע!! — טענץ!! — געזאַנג!!
100 געלעכטער אין אַ מינוט 100
היינט, זונטאג, 9 אַזייגער אָוענד
דאָראַ ווייסמאַן אין א נייער גרויסער קונסטראָלע אַלס חייקע די משוגענע
אין שלום סעקאַנדעס גרויסע אמת יודישע אָפּערעטע מיט 28 נומערן געזאַנג
זיין יודישע מידעל
ליברעטאָ י. לעש רעזשי אַנשעל שאָר
אין אַלע פּיעסען נעמען אַנטייל לויט א. ב. פּרויען: בעזמאַן, באָריסאָווא מאַכאַראָווסקא, נערה, פּאָדערמאַן, קאַרעני, קאַמפּאַניעץ. מענער: אַריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, מאַטקאָוו, נייהויז, פּאָלאַנסקי, ישראל קאַמפּאַניעץ, ראַבינאָוויטש, ראַקאָוו.
אַדמיניסט.—מ. ארנוואַלד. מוזיקאַלישע לייט.: ל. זעלמאַן.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער פילהאַרמאָניע.

מיליטער-איבונגען,

צו וועלכע רעזערוויסטען ווערען היי-יאָהר גערופען.

דער שעף פון ד. א. ק. געגער. מאַלאַכאָווסקי האָט אַרויסגעגעבען דעם בעפעהל וועגען די היי-יעהריגע מיליטער-איבונגען.

צו די איבונגען וועלען גערופען ווערען אין מיטען חודש מאַי די אָפיצירען, אונטעראָפיצירען און רעזערוויסטען פון פיעכאָטע, אַרטילעריע, קאַוואַלעריע, לופט-פליהער, סאַפּערן, פערבינדונגס-דינסט, אויטאָמאָבילען, זשאַנדאַרמעריע, טאַבאָרען, סאַניטאַר-אָפיצירען, דאָקטוירים און וועטערינאַרען.

עס ווערען גערופען אַלע אָפיצירען וואָס האָבען געדאַרפט דורכמאַכען די מיליטער-איבונגען אין פאָריגען יאָהר און האָבען דאָס נישט געטאָן צוליב וועלכע ס'איז סבות, אויסער די וואָס האָבען רעקלאַמירט אויף 12 חדשים; אַלע אָפיצירען פון די רעזערוו-מיליטער-פּאַרמאַציעס פון יאָהרגאַנג 1903 (צום ערשטען מאָל) 1902, 1901, 1898, 1893 (צום צווייטען מאָל) און אויך די אָפיצירען פון יאָהרגאַנג 1895 (צום דריטען מאָל) א חוץ די וואָס האָבען רעקלאַמירט אויף 12 חדשים; אַלע נאָך בעשטימטע פּאַרפּאָרומשנוקעס פון רעזערוו און נאָך צוגענומענע אָפיצירען פון רעזערוו פון די געוועזענע אָקופּאַציע-אַרמעען פון יאָהרגאַנג 1903 ביז 1893 איינשליסליך דאָס הייסט ביז 36 יאָהר.

דאַן ווערען גערופען צו מיליטער-איבונגען אונטעראָפיצירען און די רעזערוויסטען פון יאָהרגאַנג 1903 א חוץ די רעזערוויסטען פון אָבאָז און בעוואָפענונגס-דינסט, וואָס האָבען פאַר-א-יאָהרען די איבונגען צוליב וועלכער ס'איז סבה נים דורכגעמאַכט; די פאַרלאַנגשעס פון רעזערוו פון יאָהרגאַנג 1905 די פאַרלאַנגשעס פון לופט-פליהערייַ פון די יאָהרגענג 1905 און 1906; אַלע פאַרלאַנגשעס פון רעזערוו פון אַנדערע יאָהרגענג א חוץ 1905 און 1906, וואָס האָבען ביז איצט נישט געהאַט די בעדינגונגען נאָמינירט צו ווערען אַלס פּאַרפּאָרומשנוקעס פון רעזערוו. דער דאָזיגער בעפעהל איז נישט גילטיג די פאַרנאַרקאָנטינגענט.

—0—

איינגעפאַלען א שאַפע און בעגראָבען אַן אַרבייטער.

(§) נעכטען איז ביי די בוי-אַרבייטען אין קאָנסטאַנטינער וועלדעל איינגעפאַלען א שאַפע, הינטער וועלכער עס איז בעגראָבען געוואָרען דער 27 יעהריגער פעליקס נראַבאַרטשוק פון נאָווא גאַס 34. מען האָט איהם אַפּוירגענומען מיט 4 צובראָכענע ריפען און איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. אויפ'ן אָרט איז אָנגעקומען א אויספאָרשונגס-קאָמיסיע.

—0—

זיד געפונען

אָריגינעלער ראָמאַן פון דער נייער יודישער תקופה

פון י. ל. לערנער

(פּאָרטזעצונג).

אָבער איצט מיינע טייערע! קען איך אייך אָנזאָגען די בשורת טובה, אַז „רויטער לייב" פון רוסלאַנד, האָט חרטה אויף זיינע שלעכטע מעשים, און האָט אַליין בעזאָוסטזיגיג מיט א פרייען ווילען שוין אָנגעצויגען אויף זיך א בלויע הויט מיט אַן אמת'ע יודישע נשמה. מיין ברודער לעאָן טראָצקי, איז איצט אָן דער גרויסער אריה-יהודה, פון אונזער אַלט-נייַלאַנד!..

דער עולם איז געוואָרען נאָך מ הר אייַנגעהאַלטענער, און אפילו שרגא, איז געבליבען ווי פערגליווערטער.

— מיין טאָכטער! — מיין יהודית! — האָט אַלעקסאַנדער-ישראל אָנגעהויבען בעטען מיט א ווייַנעדיגען קול, — הערען ריכטיג מיינע אויערען?

— יאָ, מיין טייערער גוטער פאָטער! — האָט זי געענטפערט — דיינע אויערן האָבען געהערט ריכטיג, דאָס וואָס מיין מויל האָט גערעדט! און דיינע אויגען וועלען דאָס באַלד זעהן....

— טאָכטער! יהודית! שושנה! יהודה! אריה! — האָט זיך אַלעקסאַנדער-ישראל גענומען בעטען מיט טרערען אין די אויגען, — קינדער מיינע! וואו איז מיין גרויסער זוהן? מיין טייערער לעאָניד!?...

קיינער האָט נישט בעמערקט ווי די פאָרהאַנגען פון פּלאַטפאָרמע האָבען זיך דערעפענט און א פעסטע קלאָרע שטימע האָט אויסגערופען:

— דיין זוהן לעאָניד איז געשטאָרבען! ער עקזיסטירט שוין נישט מעהר. ער איז אַוועק צו די פערגעסענע! אָבער דיין אמת'ער זוהן אריה-יהודה לעבט! דער גרויסער טראָצקי איז צוריינגעפאַלען ווי א קליין קינד אין זיין פאָטערס האַנט...

— איך דאַנק דיר גאָט פון ציון! — האָט דער אַלטער אַלעקסאַנדער געשריגען..

ווי דורך אַן עלעקטרישען דרוק, האָבען זיך אַלע ווי איין מאַן אויפגעשטעלט, און פה-אחד'יג אויסגעזונגען: „והשיב לב אבות על בנים" הידד! „הנה מה טובו" הידד! יחי הגבור אריה-יהודה! לאַנג לעבען זאָל דער נייער ווייס-בלויער לייב! הידד!...

א לאַנגע צייט האָט זיך דער עולם נישט געקענט איינשטילען. די קולות האָבען געשטראָמט אָהן אַן אויפהער, „אריה-יהודה! ווייס-בלויער לייב!!!

און טראָצקי איז געשטאַנען מיט זיין גאַנצע הויך, אויף זיין פּנים האָט געשטראַלט א נייע ליכטיגקייט, זיינע שוואַרצע גרויסע אויגען האָבען ליבליך געקוקט אויף די פערזאַמעלטע, וועלכע זענען פשוט אַריין אין עקסטאַז. ס'האָט גענומען זעהר לאַנג ביז דער עולם האָט זיך בערוהיגט. טראָצקי האָט זיך צום עולם פערנייגט און אָנגעהויבען רעדען:

— מיין גוטער פאָטער! מיינע ליבע היסטאָרישע שוועסטער און ברידער און אַלע טייערע חברים און חברות, העלדען פון דער אַלט-נייַלאַנד, ארץ ישראל!

איהר זייט אַלע נייגעריג צו הערען ווי „דער רויטער לייב וועט ברומען", ניין! מיינע טייערע! דער „רויטער לייב" האָט שוין לאַנג נישט עקזיסטירט. זינט די „הויפּט-ריכטערייַ בעטקע" די איצטיגע העלדין יהודית, האָט אין איהם אַריינגעשפּריצט עטליכע ווייס-בלויע טראָפּענס. פאַר אייך שטעהט איצט אייער געליבטער פערבלאָנדזשעטער זוהן, ברודער און חבר. איך בין איצט געקומען צו אייך אַהיים. איך בין זעהר מיד פון מיין לאַנגע נע ונד'ישע נסיעה. אַזוי פיל יאָהרען האָב איך אַרומגעבלאָנזשעט, געבראַכט די גרעסטע קרבנות אויף פרעמדע מזבחות, און לסוף אויך מיין אידעע מקריב געווען. פאַר א פאָלק וואָס איז כאַאָטיש, הונגעריג, צוטרעטען און אָבגענאַרט. פאַר א פאָלק וואָס באָדט זיך אין איהר אייגען בלוט. פאַר א פאָלק וואָס וויל מיך קרייציגען און נאָכרעם מאַכען א גאָט פאַר אַ גאָט מאַכען.

— חברים! — האָט ער אויסגעשריגען מיט ביטערניש — איך וויל נישט זיין קיין „טויטער גאָט" ביי א פרעמדע פאָלק! איך וויל בעסער זיין א לעבעדיגער דינער, פון מיין אייגען פאָלק! און נאָכדעם מיט א הללויה אויף די ליפּען, שטאַרבען ווי א בשר ודם.

חברים! אויב לעאָן טראָצקי האָט געגען אייך שטאַרק געזינדיגט, וועט אָבער אריה-יהודה פערדינען אייער ברידערליכע האַנט. איך געדענק נאָך מיט צוואַנציג יאָהר צוריק ווען דער „אשמדאי" האָט מיך פערוואַנדעלט אין „א רויטען שד", האָט דאַן מיין גרויסער ברודער יהודה נביאות געזאָגט; „און אַז דיינע רויטע חברים וועלען פון דיר מעהר נישט וועלען וויסען, און דו וועסט אין ערגעץ נישט האָבען קיין תקומה, דו וועסט זיך פיהלען עלענד, שוואַך און קראַנק. סיי קערפּערליך און סיי גייסטיג, דאַן אַז דו וועסט קומען אַהיים אין ציון, וועלען מיר דיך אויסשטרעקען א ברידערליכע האַנט", זיין נבואה איז מקוים געוואָרען. איך בין געקומען אַהיים צו אייך.

חברים! ווערטער זענען נישט גענוג, אויסצודריקען פאַר אייך מיין דאַנקבאַרקייט, פאַר אייער אויסשטרעקען צו ברודער-האַנט. ס'זענען נאָך נישטאָ אַזעלכע ליכטיגע ברענענדיגע ווערטער, מיט וועלכע איך זאָל איצט קענען אויסדריקען ווי איך פיהל צו אייך אַלעמען און צו דעם גאַנצען פאָלק ישראל. אפשר אָט דער מלאך ל, ער צייגט אָן אויפ'ן דריי יעהריגען אריה-יהודה — וועלכער בליהט אין זיין היים, אונטער אייגענע הימלען, וועט ווערען גרויס, וועט ער דאַן קענען גיבען אָט די שרפים שפּראַך, מיט וועלכע איך וואָלט איצט געקענט אויסדריקען מיין אריינגעטרעטען אין דער נייער תקופה.

מיט שמחה טרעט איך אַריין, אַלס דינער אין דער מחנה ישראל, און ווען איך וועל אַביסעל קומען צו זיך, מיין נשמה וועט געזונט ווערען, וועט איהר זעהן מיט אייערע אויגען אַז אריה-יהודה האָט פערדינט אייער האַנט. — ער האָט זיך פערנייגט, און גענומענדיג דעם קליינעם אריה-יהודה אויף די הענט האָט ער פערגומען זיין זיץ.

יהודית האָט זיך אויפגעשטעלט און אויסגערופען:

— חברים און חברות! זעהר א גוטען יום-טוב'דיגען מאָלצייט האָב איך פאַר אייך צוגעגרייט. איך אַליין האָב גוט אַכטונג געגעבען, אַז די „סעודה" זאָל זיין ווי ביי שלמה המלך בשעתו, דערום וויל איך אייך פריהער אויסהונגערן אום איהר זאָלט הנאה האָבען פון די געשמאַקע מאכלים.

איך האָב פאַר נאָך אַן איבעראַשונג, זעהר א פערפלאָנטערטע, אָבער איך האָף, דער גאָט פון ציון, וועט שטאַרקען דעם ערהרענווירדיגען איבער הונדערט-יעהריגען ר' אברהם בן אברהם'ן און ער וועט קענען אויספּלאָנטערען דעם פּלאָנטער.

איך וועל אייך איצט פאָרשטעלען א גוטען בראָווען זוהן פון דעם רוסישען פאָלק, וואָס זיין טאַטע איז א גרויסער יוד, און אַן אמת'ער זוהן פון דעם פאָלק ישראל.

דער עולם איז געוואָרען נייגעריג. דער אַלטער אברהם בן אברהם האָט ווייס און ברייט פונאַנדער געעפענט זיינע אויגען, די פאָרהאַנגען האָבען זיך פונאַנדער געעפענט, און דער עולם האָט דערזעהן א מאַן העכער פון מיטעלען וואוקס, מיט א ווייס-קלאָרען לענגליכען פּנים, בלויע אויגען מיט א בלאָנד-ווייסליך שמאָל-לאַנגע באָרד. ער האָט אויסגעקוקט ווי אַן אַפּאָסטאָל.

דער עולם האָט איהם מיט דרך ארץ און פערוואונדערונג פריינדליך בעגריסט.

און טשיטשערין האָט אָנגעהויבען רעדען:

— איהר טרייע קינדער פון דעם פאָלק ישראל! איהר האָט יעצט צוריק דעם גרעסטען גאון און דעם „המליגסטען גייסט" פון צוואַנציגסטען יאָהר-הונדערט, אונזערע רוסען זענען נאָך נישט דערוואַקסען צו פערשטעהען, ווי צו וועלען טייער און הייליג אַזאַ גרויסען מאַן!

(דאָס ווייטערע קומט).

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

דער צרקעכטער צוגעפאכט צום בילד אונטער דער לייטונג פון ד. שימקיעוויטש

הײנט און טעגליך !!! I

גרויסער דאפעלטער פראגראם !!!

קאמישע איבערלעבענישען פון א יודישער פאמיליע אין אמעריקא — אין די הויפט-ראלען —

„די ירושה פון סעמי וויינשטיין"

MAX DAVIDSON ROSA ROSANOWA

II „ודוי פון דער 16-יעהריגער" — עראטיש לעבענס-בילד לויט די חיונטיגע סעקסועלע פראבלעמען.

— דער נאהענטסטער פראגראם: — „קינדער פון דער יודישער גאס"

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת??

פארוואס לויפט יעדערער אין די ביורא צו ה' מאנעלא פיעטריקאווער 17

ואמרת אליו

זאלסט דו איהם זאגען אז אין דעם ביורא ווערט געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדראווע זאכען ביטעס, קלאזולעס, זא-בעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, קארנע און ציוויל סאראוועס, אפעלאציעס, אדמינ. וואלאניעס, אונטערציזיעס, ספעציאליסט פון שותפות אסטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען מיט אכטונג

י. מאנעלא פיעטריקאווער 17 דורכגאנג זאכאדניא 52

מענער-היטען

פון די נייעסטע פאסאנען

— — — — איז און אויסלענדישע — — — —

ווי אויך ספארט-היטלער אין א גרויסען אויסוואהל

צו קאנקורענץ-פרייזען עמפפעהלט דער ניי-ערעפענטער מאגאזין

„ELEGANTE"

3 פלאץ-וואלנאשטשי 3

רעיעל, גוט און ביליג!

קויפט מען נור אין דער ווינהאנדלונג

ע. שיכיער, לאדז

פילנאצנא 1, טעלעפ. 784

דאס איז די עלטעסטע פירמע אין לאדז וועלכע עקזיסטירט זייט דעם י. 1865 און איז דורך איהרע רעיעלע בעהאנדלונג דער ג' קונדשאפט גוט בעקאנט.

וויין פון 1.60 זל. א פלאש

אלע סארטען „כרמל-וויין" און קאניאק. ריינער האניג-מעהד אויך איז נאך מעהד פון פאר די מלחמה, אויה לאגער די פיינסטע ליקערען.

עכטער שליוואוויץ שפריט של פסח

אויכ ר פערשידענע כארטען, אויך פון דער בעקאנטער פירמע יאפפע גראדנא

אלעס כשר לפסח! אלעס כשר לפסח!

פראצאווניע פון לייסטען — צו בילדער —

J.KRĘŻLEWSKI i Z.ZAGAŃCZYK

לאדז, גדאנסקא 105.

טליתים-פאבריק

אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע זיידענע טליתים כמו טערקישע, יאראסלאווער און קאלאמייער, ווי אויך אויסלענדישע טליתים-קטנים הורט און דעטייל, מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל ביי

א. ה. ציטרין און זקי

קאמיעננא 1, אין 2. טויער, פארטער.

בעמ.: ס'ווערן אויך אנגענומען אלע טליתים צו וואשן

צוקערניע

F. GRYCENDLER, פעטריקאווער 62 — Tel. 14-87 —

עמפפעהלט צו די פסח די בעקאנטע מיט בעפארשטעהענדען זייער גוטסקייט מאקאראן, הערבאטניקעס, טארטען, שאקאלאד

און א גרויסען אויסוואהל מאנדעל-געבעקס צוקערווארען א.ז.וו.

כשר לחג הפסח! כשר לחג הפסח!

וויכטיג פאר סוחרים!

אין מיין ניי-ערעפענטע שטרימף-פאבריק ווערען אויסגעארבייט די נייעסטע און מאדערנסטע זאכען דאמען, מענער און קינדער-שטרימפ מיט די ביליגסטע פרייזען

J.FUKS, Łódź Nowomiejska 7 front, Tel. 26-97.

Pozostało kilka działek lasu sosnowego na letniska, do sprzedania z parcelacji, w znanej pięknej, górzystej suchej miejscowości w okolicy Koluszek. Cena od 50 gr. — 1 złotego za mtr. kw. Zgłoszenia nadsyłać do radakcji pod lit. „J. C." 1823

יעדער זוהן און יעדע טאכטער וועלען קימען זעהען די גרעסטע טראגעדיע פון לעבען פון א יודישער פאמיליע לעווין, וואס האבן עמיגרירט בעת דער מלחמה קיין אמעריקא א. נ.

צווי דורות

(מיר אמעריקאנער) פון ציקל „פאטערס און קינדער" אין די הויפט-ראל דער וועלט-בערימטער יודישער אקטיאר George Sidney

אט דאס איז דער נאהענטסטער שלאגער פון קינא „PALACE"

כשר על חג הפסח!

מיר עמפפעהלען ארץ-ישראל'דיגע

„כרמל"-וויין און קאניאק

מעהד אונגארישען און אינלענדישען וויין, שליוואוויץ 70% ליקערען. טשעקאלאדע און צוקערקעס פון דער פירמע „PLUTOS" הערבאטניקעס און מאקארענדלען

ווי אויך שפריט של פסח

M. BERMAN, Piotrkowska 53.

לאמפען

פיר שפייזע-צימער סאלאן-קאבינעט שלאף-צימער

קויפט זיך אמבעסטען און פאבריקס-לאגער ביי

Sz. P. Szmalewicz

פאלודניאווא 8, טעל. 64-39

ווערען צוגענומען רעפעראטורען אומארבייטונגען, אקסידירען.

Karol Goeppert

Najlepszy filcowy kapelusz

Rada Łódzkiego Banku Depozytowego Sp. Akc.

zawiadamia pp. Akcjonarjuszów, że w dniu 15 maja 1929 r. o godzinie 6-ej po południu, odbędzie się w lokalu Banku w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 5

VII Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonarjuszów

z następującym porządkiem dziennym:

I. Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1928, oraz protokułu Komisji Rewizyjnej.
II. Zatwierdzenie podziału zysków.
III. Zatwierdzenie budżetu wydatków na rok 1929.
IV. Wybory do Rady.
V. Wybór Komisji Rewizyjnej.
VI. Wybór 2 pism lokalnych, stosownie do art. 56 Statutu.
VII. Wolne wnioski.

Stosownie do art 19 Statutu Banku, Akcjonarjusze, pragnący uczestniczyć w Walnem Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje, wzgl. świadectwa tymczasowe, bądź też kwity depozytowe lub zastawowe instytucji kredytowych najpóźniej w dniu 8 maja 1929. roku w Instytucji Centralnej w Łodzi lub Oddziałach Banku w Warszawie i Lwowie

Pełnomocnictwa do głosowania winny być przedłożone władzom Banku najpóźniej 11 maja 1929 r. (art. 18 Statutu).

W razie niedojścia do skutku Zgromadzenia w terminie powyższym, powtórne Zgromadzenie odbędzie się w dniu 22 maja 1929. r., w tymże lokalu, o godzinie 6 p.p. i będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych akcyj.

וויין און מעהד של פסח

בעסטע קוואליטעט, עמפפעהלט די לאנג עקזיסטירענדע פאבריק פון

ש. ווישליצקי, פעטריקאווער 10

איז הויף לינקס, צו בעקומען אין אלע גרעסטע קלאסיגע געשעפטען

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען.

קווארץ לאמפ-עלעקטרישע הייל-קאבינעט-קאסמעטיק

טעגליך פון 8 א זייגער ביז 9 אווענד

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג

בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זלאטעס

דאס ניי-ערעפענטע פארבען און לאקירען-געשעפט

O. Majer i E. Hage

נארוטאוויטשא 3, טעל. 17-29

עמפפעהלט: אייל-פארבען, לאקיר-פארבען, שמירעכצער צו פאד-לאגעס, מאלער-פענדזלעס און אלע פארבען צו הויז-געברויכען

צו קאנקורענץ פרייזען!

Vertreter

Ein langjähriger Vertreter sucht Vertretungen auf Galicien von der Trikotagen-strümpf und wie auch Manufaktur branze gegen gute Referenzen zu erfahren in der Administration des Lodzer Tageblatts unter offerte A. B.

א זשאגאט-מאשין

גאלירער אויך צוכט-מאשין, פאריכטער מיט ווארע-ארויסבערענגער אלע סארטען סחורות, וואס גיבט אין לאדז, זוכט בעשעפטיגונג אויך אלס מייסטער. צו ערפאהרען אלעקסאנדראווסקא 6, פשעדבארסקי. 1941

— א — פראנט-צימער

1. שטאק אויף פיעטריקאווער גאס געאייגנעט פאר ביורא- אדער האנדעלס-לאקאל פון זאפארט אבצוגעבען.

אפערטען אין דער רעדאקציע אונטער „R".

שטר מכירת חמץ

זאכאדניא 49

ביי הר"ר יהושע פרידענזאהן בהר"ר שמעלקי ז"ל מורה הוראה דפה

פויליש שפראך

ווערט ערלערנט גרינדליך דורך א קורצער צייט

וואכאדניא 29, וו. 3.

מעבעלניש שלאסעריי און שמידעריי

J. Reder, Łódź

Konstantynowska 11 róg Zachodniej

כ'נעהם אן פערשידענע מאשינען-רעפעראטורען ווי צופאסען פערשידענע מאשינען-טיילען. און אויטאגענישע שווייסונגען.

שנעל און ביליג!

פריוואט-וואוינונג גדאנסקא 20 וו. 17.

אנאנסען אין „לאדזער טאגעבלאט" האבען דעם גרעסטען ערפאלג

ביסט קראנק? אויף מאגען? לונגען? נערווען? בלעבער? נירען? אורין-בלאז? העלזוכט? צוקער-ליידען? אטרעטיזם? רעוומאטיזם? פערקאלכונג פון די אדערן? אופלאוועס? העמארידען? כראנישע צירות? אפוויזכונג? פיבער? געשווילעכץ? אסטמא? סקרופעלן? נישט-רעגולערער שטוהלגאנג? טריפער? גריפע? פאדער באלד צו שיקען א בראשור: „הייל-קרייטעכצער" טויזענד וואונדערבאר אויס-געהיילט. אדרעס: Apteka Liszki 1950

אבאנאמענטס-פרייז: פאר 3 חדש אין פוילען 6 זל., אין פראוויגץ ... אנאנסען-פרייז: פאר 1 פיטיטעטער-שורה ... 100% ... 60% ...

Redaktor-wydawca K. Hamburski

Tłocznia: K. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 16.